

naša luč

1986

8

slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja

ivan cankar

ITI —

iti peš, mimo, naprej, ven, prek česa, iti vsaksebi, iti na pot, na sprehod, na tuje, iti na svatbo, na obisk, na kolone, na kosilo, na koncert, na ples, na kozarec vina, na zrak, na sonce, na potok, na vojsko; iti nad koga, iti k maši; iti za sledjo, za delom, s trebuhom za kruhom, iti komu naproti, iti za nosom; iti za šoferja, iti po zdravnika; iti po opravih; iti v vojake, k vojakom, iti čez rob; ura, stroj, avto gre; iti z vlakom; noga gre v čevlji; iti s prstom v usta; vse gre skozi njegove roke; iti stvarom do dna; cesta gre čez polje, stroški gre-do v milijone; dež gre; sonce gre čez goro, iti komu na živce, na jetra = *dražiti, razburjati ga*; iti čemu do živega, do dna; vino gre v glavo, glas gre po mestu; čas gre svojo pot, jed mu gre v slast, vse gre rakovo pot, vse gre narobe, navzkriž; kako že gre tista pesem?, prvega gre iz službe, blago ne gre več, uk mu ne gre, delo gre od rok, vse gre kakor po maslu; trgovina slabo gre; na bolje, na smeh mu gre; na polnoč gre; gre po zlu, v nič; solata gre v cvet; to mu ne gre v glavo, mu gre za nohte = v *težavah je*; to gre predaleč; kako ti gre?, tako ne gre več naprej, za življenje gre; za stvar mi gre, zlahka gre; iti vase, up je šel po vodi, iti rakom žvižgat, ribam gost; iti po gobe, iti komu na limanice, iti pod rušo; iti se slepe miši; pojdi se solit!; trda mi gre za denar, iti z glavo skozi sid.

KADITI —

kaditi po hiši, meso, sode z žveplom, kaditi tobak, pipo, cigaro, viržinko; peč kadi, temu

človeku je treba kaditi = *laskati se*; to sta jo kadila po klancu navzdol!, po gorah se kadi; dež se kadi; to se mu pod nos kadi = *za malo zdi, pojdi se kadit!*.

KAZATI —

kazati pot, figo, rebra, osla; kazati s prstom na koga, ura kaže poldan, kazati veselje, zobe; roka kaže pot; to kaže na hudo zimo, nič dobrega ne kaže, zanj slabo kaže, na dež kaže, kakor vse kaže; to ga ne kaže v lepi luči, nič ne kaže, da bo kmalu; ob takem vremenu ne kaže kositi; dekle se rada kaže.

KONEC —

gornji konec; žalosten konec, konec jezika; konec sveta, na našem koncu je mir, na vseh koncih in krajih, brez konca in kraja, od konca do kraja, začni z onega konca!, do konca nemanen, vsaki reči do konca iti, pri koncu biti, h koncu gre, kakšen bo konec?, mir pa konec besedi!, od dela ga že ne bo konec, napraviti konec, pod konec leta; to ni blago, to so sami konci.

LEP —

lep značaj, lep po postavi; lep na zunaj, na pogled, za oko; na oko je lep; lepó ga je videti, na lepem pastu, se zlagati; lepega se delati, seno smo v lepem spravili; lepó od tebe, da si prišel; naše pripombe je za lepó vzeli; zaradi lepšega je vzela teto s seboj; lepe denarce stane, lep čas ga nisem videl; lepó pri miru bodi!, ko pridem, gre lepó zdoma; ta je pa lepa!, lepó smo nalezeli; lepó bo pogledal, ko bo to videl; lepe reči slišim o tebi!

MIZA —

kuhinska, pisalna, točilna miza, miza za serviranje, za zeleno mizo sest, sedeti pri mizi, priti k mizi jest, vstati od mize, pri pogrnjenih mizah, meso ne pride na mizo vsak dan, pod mizo ga je vrglo.

NAREDITI —

vozel, šotor narediti, konec narediti, škodo narediti komu, narediti koga za kaj, narediti kaj iz koga ali česa, mehurček se naredi, bolnega ali bolan se narediti.

NOSITI —

nositi vodo, drva; čebele pridno nosijo; glavo visoko nositi, v srcu nositi, (pod srcem) nositi, zvonec nositi = *prvo besedo imeti*, vodo v Savo nositi = *opravljati nepotrebno delo*, hlače nositi = *biti gospodar*, nositi se po moško, po gosposko = *oblačiti se*, visoko se nositi = *biti prevzetan*.

OSTATI —

ostati doma, v postelji, zvest ostati, dolžan, na dolgu ostati, pri starem ostati, na laži ostati, koliko ti ostane, če vse plačaš?; ostati pri kom čez noč, tako sem rekel in pri tem ostanem.

Naslovna fotografija:

DOBROVO, gospodarsko središče Brd, to je rodovitnega gričevja ob loku državne meje severozahodno od Gorice.

ukinitev monopolov nad pravico in resnico

Profesor Stres z ljubljanske teološke fakultete je napisal uvodnik v zadnje številko Celovškega zvona (Celovec, sept. 86). Tu ponatiskujemo nekaj njegovih misli:

Če bi se Celovski zvon docela ujemał z občutjem sedanjega trenutka, bi se verjetno odel v sivino. Razmere, v katerih živimo, so namreč kritične. Gospodarske in družbene krize ne zanika nihče, celo tisti ne, ki so zanjo odgovorni. Vendar pa je najhujša kriza moralna in se kaže tudi v občutku nemoči in brezizhodnosti, ki ga vsakovrstni ukrepi kratke sape samo potrjujejo in večajo.

Človek je svobodno bitje, kot takšno pa je bitje mnogih in nelzčrpnih možnosti. To pomeni, da ni uklenjen v neizbežnost in usodnost. Zato razumemo, s čim upanje spodkopavamo: z omejevanjem svobode, ki je življenjski prostor ustvarjalnosti. V ozračju, ki ne dopušča domiselnosti, kjer je predvsem zaželeno izvrševati ukaze od zgoraj, se bo ljudi nujno lofeval obup.

Upanje ubija vsak determinizem. Bitno determinističen je vsak nazor, ki ne priznava možnosti ustvarjalne svobode, temveč le od vekomaj določene vesoljski in brezosebni potek. Takšne so bolj ali manj materialistične ideologije večnih in „železnih zakonov nujnosti“, ki ne dopuščajo nobene spremembe, nič bistveno novega. Na družbenopolitični ravni so jim podobni vsi totalitarni ali avtoritarni režimi, ki omejujejo ustvarjalne pobude posameznikov, predvsem če ne gredo v smer, ki so jo vnaprej določili.

Bistvo krščanskega upanja je sporočilo o božji neskončni svobodi in suvereni ustvarjalnosti. Jasno je torej, kaj budi upanje. Ne omama, tudi ne govori in obljube, temveč čisto določene družbene in politične razmere, takšne, da zaslužijo ime demokracija.

Če je torej našemu narodu v težavnih časih zaupanje življenjsko potrebno, je potrebno še naprej in še bolj odločno sproščati in spodbujati naše zmožnosti drugačenja, brez katerega ni ustvarjalnosti. To pa zahteva širok prostor za vsestransko razpravo o zgodovinskih, družbenih in političnih vprašanjih, ki so za nas usodna, brez prepovedanih tém — nedotakljivih „svetih krav“, ki so za demokracijo anahronistične — in brez notranje cenzure, ki jo vzpostavlja strah pred možnostjo obsodbe zaradi „verbalnega delikta“ — te sramote jugoslovanske zakonodaje; dosledne pravno ureditev, kjer zakon varuje pravice in dostojanstvo slehernega človeka, ne pa interese tistih, ki so na oblasti; skratka, ukinitev oblastniških in ideoloških monopolov nad pravico in resnico, do katerih ima vsakdo pravico prihajati po svoji poti.

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	400 fran.
Francija	60 fran.
Italija	12.000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	60 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštnine v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

Nezgod

Pretepač

Gospod Neroda je velik junak, saj ni zastoj deček od župnije ali *fant od fare*, kakor bi napačno rekli neizobraženci, in tudi ni bil v mladih letih zaman član kranjskobistriške mladine, na katere grbu — če bi ga imela — bi moral biti z mastnimi črkami izpisan najveljavnejši rek tega kraja: „AUFBIKS, ČREVA NA PLOT!“, ki se še danes pogosto sliši ob večernih urah po vseh gostilnah in vogalih širne Kranjske Bistrice in ki je poziv k enemu od najbolj popularnih tamkajšnjih narodnih običajev — k pretepu.

Najraje se gospod Neroda spopade, kadar ga kdo razdraži s poučevanjem, to pa je v tujini pogosto, saj so tam skoraj vsi kar nekako nagnjeni k temu, da na vsakem koraku poučujejo vse ljudi, ki niso domačini.

Gospod Neroda — mimogrede povedano — zelo dobro obvlada tudi latinsko, skoraj kot rojen Latinec, in se v tem jeziku na moč rad pogosto izraža. Latinščino je študiral na univerzi, in sicer prav res temeljito, saj je opravljal izpit iz nje kar trikrat, četrtič pa ga je naredil namesto njega njegov mlajši brat, dijak srednje gozdarske šole, ki latinščine sicer ni nič znal, vendar si je rekel: „No ja, kaj takega, kot je *latum-solatum*, bom pa že še zmo- gel,“ in je mimogrede prelisicil starega, naglušnega in polslepega profesorja.

Nekoč je vozil gospod Neroda s kolesom po Freistadtu za nekim drugim kolesarjem, ki je zaradi semafora nepričakovano zavrl, tako da se je gospod Neroda zaletel vanj in sta se znašla oba na tleh. „*De facto!*“ je zavpil jezo gospod Neroda, prevedel to v „*Le previdno!*“, zgrabil povzročitelja nezgode za ovratnik in ga tolkel, dokler ni le-ta

Potrebujemo mož,

mož duha, srca, značaja in dejanja.

Lenoba se zadovoljuje s tem, da toži nad hudimi časi in išče rešiteljev, mož pa vidi zlo in ve, da je treba delati...

In delati mora sleherni,

vsakdo v svojem krogu, v svojem kraju, med svojimi...

**Kjer je potrebno govoriti, govôri;
kjer je treba pisati, piši;
kjer je treba orati, ôrji;
kjer kopati, kôplji...**

**Posameznik zmore zelo malo:
nauči se delati v skupini!**

Imej oči odprte:

**najprej moraš videti in razumeti sam,
preden začneš učiti in opogumljati druge.**

Opozarjaj na zlo, bičaj zlorabe, prebujaj ljudi,

da se bodo zavedeli svojih pravic in dolžnosti!

Boj za resnico in pravico naj ti bo svet boj.

Ne pozabljaj ga navdihovati in usmerjati z molitvijo:

samo Bog namreč daje rast.

Pogum torej!

Glavo pokonci!

**Možje duha, srca, značaja in dejanja,
na plan!**

*Premišljevanje slovenskega duhovnika
v spovednici božjepotnega svetišča*

gospoda Nerode

obležal poleg svojega kolesa, kakor je bil dolg in širok, potem pa mu je zabrusil: „Ab ovo ali končano je.“ Končano pa je bilo v resnici šele nekoliko pozneje, ko so pretepenca odnesli, gospoda Neroda pa odpeljali.

Nekoč se je moral z avtomobilom — spet zaradi semafora — ustaviti na enem od freistadtskih križišč. Medtem ko je čakal na zeleno luč, si je ogledoval zemljevid, da bi se bolje orientiral. Tedaj pa na šipo njegovega avtomobila nekdo potrka. Gospod Neroda, ki se je bil tolikanj poglobil v zemljevid, da je pozabil na vse okoli sebe, se zdrzne in zavpije: „Heureka!“, vedoč, da to pomeni: „Vstopite!“ in da je tako dejal Aleksander Veliki, ko je na vrata njegove pisarne potrkal lepa Judit, ki mu je pozneje odsekala glavo. Vendar pa v avto ni stopila kaka vročekrvna judovska lepota, ampak je vanj pomolil svojo germansko butico neki jezen dedec in poučil gospoda Neroda, da mora vendar odpeljati, saj da čaka zadaj že množica avtomobilov, semafor pa je medtem tudi že ničkolikokrat spremenil vse barve, kar jih premore. Ta nesramni pouk je našega junaka tolikanj užalil, da je vsiljivca samo prezirljivo vprašal: „Bist du Lehrer?“, nato pa je nalašč počakal še nekaj minut in se naposled — pri rdeči — zmagoslavno odpeljal naprej.

Gospod Neroda ob večerih rad obiskuje gostilne, saj v njih kar mrgoli pristnosti in naravnosti, ki se čez dan potuhnjeno skrivata za mnogimi maskami. Tako je nekega večera v neki freistadtski gostilni naletel na pristen vsesplošni pretep in se v mislih pravej povrnil v mladostno dobo kranjsko-bistriških narodnih običajev. Ne bodi len, si je pri priči zavihal rokave, pljunil v roke, zavpil: „Primum vivere, deinde philosophari!“, prevedel to za

neizobražence: „Junaštvo več velja ko kup zlata!“ in se spopadel z množico. Udrihal je tako junaško, da je začel navdušeni gostilničar pri priči citirati našega dičnega pesnika Jovana Vesela Koseskega: „Šest jih pade, kjer porine, krepkih sinov domovine. Kdo je mar? Zagromimo: sin očine, scèr slovenski oratár.“ Ko pa jih je že večina — z gostilničarjem vred — ležala na tleh, je gospod Neroda zmagoslavno zapustil bojišče, deklamirajoč Prešerna: „Leži sovragov več od polovice . . .“

Nekoč, ko se je z dvignjeno glavo sprehajal po Freistadtu, se je na lepem spotaknil ob predolgo pasjo vrvico in padel kot čok. Pobiraje se, je ogorčeno zavpil: „Quod licet Jovi, non licet bovi!“ in to takoj prevedel: „Tako mine slava sveta.“ Nato pa je vzel zalet in brcnil psa, da je odletel kot izstreljen. Presenečeni lastnici letečega psa je zabrusil, da bi bilo treba vse cucke pobiti. Iz množice, ki se je bila medtem nabrala okoli tega konjederskega prizorišča, pa se je že oglasil neki nesramnež in začel gospoda Neroda poučevati. Seveda je to našega junaka grozno razkačilo in kaj kmalu je ugotovil, da tu besedno prepričevanje pač ne bo zaleglo, zato je vsiljivca popadel, zaklical: „Si vis pacem, para bellum!“ ali *Bolje drži ga kot lovi ga!*, pokazal strmečim gledalcem svoje napete mišice in ga začel neusmiljeno obdelovati. To je bila paša za oči!

Kmalu sta se zvalila po tleh in gospod Neroda je zavpil: „Ave, Caesar, morituri te salutant!“, takoj nato pa dodal še prevod: „Zrno do zrna palača, kamen na kamen pogaja.“ Vedel je namreč, da mora vse, kar pove po latinsko, prevesti, saj je bila povsod naokoli množica samih neizobražencev.

Bil je že ves potan, zato je izjavil: „De gustibus non est disputandum!“

ali *Brez muke ni moke.*“ Ko je trdovratni nasprotnik slednjič nepremično obležal, je gospod Neroda dvignil roke in zavpil: „Veni, vidi, vici!“, podal še prevod za neizobražence: „Zdrav duh v zdravem telesu!“ in pričel, kleče na nasprotnikovih prsih, počasi šteti. Ko je preštel do deset, je neki navdušen gledalec občudujoče znil: „Saj to je bil pravi knock-out!“ Gospod Neroda pa je za vsak primer uslinil še tega.

Nato so pritrobili policaji in gospod Neroda jim je ponosno pokazal pretepenca, rekoč: „Bis dat, qui cito dat.“ Čudno so ga pogledali in gospod Neroda je pravej razumel, da ne znajo latinsko, zato jim je prevedel: „Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.“ Rekel je še: „Omnia mea mecum porto ali Kuj želzo, dokler je vroče!“ Policaji pa so ga gledali le še bolj začudeno, zato jim je skušal zadevo pojasniti, rekoč: „De mortuis nil nisi bene,“ in je dodal še prevod: „Po toči zvoniti je prepozno“, nato pa še prevod v srbohrvaščino: „Kasno Marko na Kosovo stiže.“ Gledalci so spričo tolikšne učenosti kar ostrmeli, zato se je junaški gospod Neroda čutil dolžnega, da jim na kratko pojasni, češ da je prišel ta znani rek v srbohrvaščino iz stare bolgarščine, tja da so ga zanesli Grki, ki so bili že od nekdaj dobri trgovci in prevajalci, sami pa da so ga prevzeli od Feničanov, ki so pluli po Jadranu sem pa tja kot v pesmi „Po jezèru bliz Triglava čolnici plava sem ter tja“ in metali v vodo dragocene amfore, ki jih lahko še dandanes najdemo na morskem dnu ali pa v kakem državnem ali zasebnem muzeju.

Ko je gospod Neroda opazil, da si policaj med njegovo pripovedjo vztrajno nekaj zapisuje, mu je dejal: „Errare humanum est ali Kar je zapisano, se ne da izbrisati.“ Nato so ga policaji navdušeno odpeljali z marico, po pretepenca pa je prišel rešilec.

Tudi pozneje se je gospod Neroda dosti ukvarjal s pretepom in z latinsčino — zato da ne bi prišel iz vaje. Dobro se je namreč zavedal, da „se ne učimo za šolo, temveč za življenje“ ali po latinsko: „Nomen est omen.“

Bolečine lahko pogosto olajšajo, vendar kristjani ne smemo pozabiti, da nam trpljenje in bolečina nalagata preizkušnjo, ki jo moramo sprejeti.

Vsi ljudje nimajo toliko moči, da bi sprejeli trpljenje, ki nam ga nalaga Bog, in se zato včasih znajdejo na pragu obupa. Pa vendar, ali se res moramo znajti v taki skrajnosti, da spoznamo, da ni naše življenje na zemlji nič drugega kot dolga pot do nečesa drugega, kak novega nadaljevanja?

Nikdar ne smemo soditi s človeškimi merili upora tistih, ki svoje bolečine ne zmorejo več prenašati. Poznal sem duhovnika, ki se je znašel v takem položaju. Redno sem ga obiskoval, nekega dne pa mi je rekel: „Ne želim si več vaših obiskov pa tudi ne vašega prijateljstva in sočutja. Da, tako daleč sem zagazil. Edino, kar šteje, je naša naravnost, ki jo zmoremo, dokler smo še tako močni, da sprejemamo trpljenje kot božji dar. Kar potem ostane, ni drugega kot podoba rjoveče živali. Jaz sem to dosegel. In kaj je tisto, kar nastane iz človeka, ki se znajde v takem položaju? Bog, Gospod, v katerega verjamem, bo poskrbel za nas.“

Bolečine so zelo različne; toda vse trpljenje sveta, ne glede na moč in obliko, je za nas poziv in izziv. „To je škandal,“ pravimo in priznam, da pogled na trpečega človeka res lahko zbudi tako reakcijo. Vendar se moramo dokopati do dna trpljenja, pa ne zato, da bi ga sprejeli in z njim zavestno živeli.

Trpljenje je človekova usoda. Od svojega prvega do zadnjega dne trpi tisočere bolečine — skrb, strah, tesnoba, bolezen, starost, smrt... Tako kot si sledita dan in noč, tudi mi doživljamo svetle in srečne trenutke. Toda ti postanki na svetlobi so lahko vedno bolj redki in šibki in lahko tudi minejo... Potem trpljenje ni več del človekovega življenja, ampak vse njegovo življenje. In takrat se pogrezne v obup.

Jean-Paul Sartre je napisal: „Resnično življenje je onkraj obupa.“

Okdaj človek to spozna? Včasih se bori zato, da bi se izognil občutku, da se bo zadušil, potem pa se znajde v brezizhodnem položaju in ne more več prenašati tistega, kar se mu dogaja. Misel, da drugi ljudje prenašajo enake bolečine, ga požene v strah... Prevzame ga občutek, da je potisnjen na rob, in nima niti toliko moči, da bi se pridružil tistim, ki prav tako trpijo. Dozdeva se mu, da so ga vsi zapustili, in poskuša ugotoviti, kaj pomeni v očeh drugih. Nato se sprašuje: „Ali sploh še obstajam?“

Kardinal Franz König

MISLI O TRPLJENJU

„Naj trpi telesno ali duhovno, v vsakem primeru ponavlja tisočletno vprašanje: „Zakaj? Zakaj prav jaz?“ Zapustil ga je ves pogum.“

Ljubiti pomeni deliti. Človek, ki je tako zelo trpel, si ne bo upal sam stopiti v novo življenje, s katerim se je končno sprijaznil. Potreboval bo nekoga, ki je onkraj človeške mere, da bo skupaj z njim to življenje varoval, branil in dovršil. Prav zaradi preobilnega trpljenja smo prekoračili človeška merila. Zdaj hočemo vse več in boljše, v tem spoznanju pa zakličemo: „O, Gospod, pomagaj mi!“

Novo življenje, v katero dospemo trpeči, pa ni več od tega sveta. Da bi doseglo razsežnost večnosti, bo raslo, postajalo močnejše, se razcvetelo in kljubovalo smrti. „Vem, komu sem veroval,“ je rekel apostol Pavel.

Tako kot ljubezen in iskanje resnice vodi tudi trpljenje k Bogu.

A naj bo vera, ki jo rodi trpljenje, še tako močna, ni odvisna od naše dobre volje. Pa tudi po svoji volji je ne moremo prekiniti in spet prižgati tako kot televizijski program. Vera se lahko brez razloga skupaj s trpljenjem pogrezne v vodnjak brez dna in postane temna voda, ki človeku zatemni pogled in ga preplavi. Vero spremlja zbežanost, notranji dvom in mrak, kakršnega je občutil Gospod, ko je zaklical: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ (Mt 27, 46)

Eno najlepših besedil stare zaveze je Jobova tožba. Neizmerno lep jezik oznanja zaupanje v Boga, ki ga verujoči kljub vsem preizkušnjam ohrani; vendar počasi prodira tema v njegovo dušo. Ni več sam svoj gospod in tega se zaveda: „Nimam miru, nimam počitka, nimam pokoja; prišla je nadloga.“ (Job 3, 26)

Prizna svoj srd in ogorčenje. Jedka ironija in zasmeh se mešata z njegovimi tožbami, ki trgajo srce, in njegova razdraženost se vrača kot val. Še nobena analiza številnih obrazov razdraženega ter od duhovne in telesne bolečine zbežanega duha ni dosegla takega izraza. Saj poznate njegov vzklík:

„Studi se mi moje življenje, zato se hočem prepustiti tožbi nad njim, govoriti hočem o bridkosti svoje duše! Rečem Bogu: Ne obsojaj me, povej mi, zakaj se pravdaš z mano!... Mojo pot je zazidal, da ne morem dalje, in na moje steze je razprostrl temo... in kakor drevo izruval moje upanje.“

(Job 10, 1—2, 19, 8 in 10)

Kakor vidite, Job dvomi o Bogu. Upre se in misli,

da je zavržen. Pot trpljenja ni nikakršna kraljevska aleja niti razkošna avtomobilska cesta, ki bi peljala do Boga, ampak je ozka, strma steza, polna trnja in pasti. Kristjani vemo, da je Kristus na veliki petek stopil na križev pot.

Ali je vsem ljudem usojeno, da tako trpijo?

Vsem ljudem ni treba prenašati enakega trpljenja. Toda kaj vemo o vseh zatajenih bolečinah, o katerih ljudje nikdar ne spregovorijo? Komu od nas je prizaneseno in mu ni treba prehoditi kos križevega pota? Ne pozablajmo pa, da Golgota ni zaključek naše poti, ampak zadnja postaja pred bleščočim vstajenjem na velikonočno nedeljo.

Prav preizkušnje usode nam pomagajo, da dojamemo pomen besede Bog. V najstarejših jezikih pomeni „tistega, ki je poslan od zgoraj“.

V skrajni goloti, ki jo izkušamo v trpljenju, takrat, ko nam ne ostane prav nič več, zmoremo zaklicati: „Prisluhni mi, moj Bog, in odgovori; ne zapusti me; ne zakrivaj mi svoje radosti!“

V stari zavezi sta dve mesti, ki ju danes številni razlagavci označujejo kot božji odgovor na krik ljubezni tistih ljudi, ki so se znašli v neznosnem položaju. V prvi Mojzesovi knjigi smo videli, da je Abraham vse zapustil, da bi po božjem naročilu odšel „v deželo, ki ti jo bom pokazal“ (1 Mz 12, 1). Ker se je popolnoma podredil, mu je bila dana zaveza z Jah-

vejem in obljuba, da bo dobil potomstvo, ki ga bo več, kot je zvezd na nebu. Leta so minevala in končno je egipčanska suznja Agara podarila Abrahamu sina. Toda s tem je bilo vsekakor izpolnjene le pol obljube do dneva, ko je njegova stara, neplodna žena Sara rodila Izaka. Toda ta Bog, ki tako pogosto z blagim glasom govori svojim služabnikom in jih obšipava z dobrotami, je Bog z dvema obrazoma. Eden je strašen in ga pokaže takrat, ko terja od Abrahama nesprejemljivo žrtev, darovanje Izaka, in še enkrat, ko kakor iz neskončne krutosti doda: „tvojega sina, tvojega edinega, ki ga ljubiš“. Človek ne more verjeti svojim ušesom.

Nesrečni oče je zgodaj zjutraj vstal, nacepil drva in osedlal osla, nato je z otrokom, oslom in obema hlapcema odrinil na pot. Ta žalostni sprevod je potreboval tri dni, da je prispel do vznožja hriba, ki ga je izbral Jahve. Hlapca in osel so se ustavili, oče in sin pa sta nadaljevala pot. Oče je nosil ogenj in meč, sin pa drva. Potem je otrok vprašal starega moža: „Glej, ogenj in drva. Kje pa je jagnje za žgalno daritev?“ Abraham, ki je vse sprejel, ob vsem potrpežljivosti, je zdaj poln upanja in ljubezni zaklical Bogu: „Bog si bo priskrbel jagnje za žgalno daritev!“

Nadaljevanje poznate. Bog je po angelu sporočil svojemu služabniku, da hoče prizanesti njegovemu sinu, edinemu, nenadomestljivemu sinu. Kljub temu pa je globoko izmučil ubogo očetovo srce.

Ta meč in krik ljubezni najdemo še na enem mestu stare zaveze. Tudi to zgodbo poznate:

Dve deklini sta živeli s svojima otrokoma v isti hiši. Ena od njiju je med spanjem po nesreči zadušila svojega sina, ga neopazno položila v posteljo svoje tovarišice in vzela živlega otroka. Lahko si predstavljamo, kaj se je tudi zdaj razlegel krik ljubezni, ko se je zbleščal meč: „Prosim, gospod, dajte oni živlega otroka in nikar ga ne morite!“ je rotila prava mati. (Kr 3, 16 — 26)

Modri kralj Salomon je ukazal svojemu stražarju, naj potegne meč in preseka živlega otroka, nato pa izroči vsaki materi po eno polovico. Tako kot pri Abrahamu se je tudi zdaj razlegel krik ljubezni, ko se je zbleščal meč: „Prosim, gospod, dajte oni živlega otroka in nikar ga ne morite!“ je rotila prava mati. (Kr 3, 16 — 26)

Ti dve svetopisemski besedili nam razložitja smisel preizkušnje. Od trenutka, ko bolečina preseže naše moči, je Bog naše edino pribežališče. Tedaj sežemo v srce resničnosti.

Realizem verujočega ni bajka. Vedno doživljamo trenutke, v katerih se naš duh prebudi, in takrat spoznamo, da je to edina resničnost našega življenja, ki kaj velja. Preživeti jo moramo z vso trdnostjo, ne smemo spodrsniti, ampak se je moramo oklepati z vsemi močmi.

Iz knjige kardinala Franza Königa VERA JE SVOBODA (str.74 —79), ki je izšla v prevodu Jelke Žmuc-Kušarjeve leta 1985 pri celjski Mohorjevi družbi.

Krščanstvo ni zgolj zunanja, recimo etnološka, politična, običajska pozicija, podedovana ali mehanično privzeta, ampak je notranja drža, celostni odnos do vsega, kar je: do sveta in življenja, do ljudi in narave, do kulture in politike, do sedanjosti in do zgodovine. Kdor je resnično p o k r i s t j a n j e n , kdor torej krščanstva ni le prevzel, ampak se mu je odprl do dna, tisti ve, da je krščanstvo k u l t u r a , vedno nova in sveža, zaupljivo naslonjena na v e r o , u p a n j e i n l j u b e z e n i n zato zmeraj pripravljena na rast k popolnosti. Tako krščanstvo pač ne more biti gola navada, politikum ali sredstvo za tako ali drugačno uveljavitev. Tako krščanstvo ne more biti primitivno, ampak je lahko samo preprosto — med tem dvojim pa je bistvena razlika; ne more biti navada, ampak je lahko samo nenehno (permanentno) hvaležno sprejemanje božje milosti; ne more biti zunanji običaj, ampak je lahko samo globoka notranja pretresenost; ne more biti politikantsko, ampak je lahko samo življenjsko. Tako krščanstvo ni ljubosumno, ker ve, da nihče nima zasluge razen Njega, ki nam vsem skupaj daje, da lahko podarjamo drug drugemu; tako krščanstvo ni diktatorsko in ekskluzivistično, ker se zaveda, da je Bog ustvaril vso pestrost sveta in življenja, da bi ga vsak, tudi najmanjši delec lahko slavil v svoji enkratni neponovljivosti; tako krščanstvo ni diskriminatorско, ker pozna osnovno skrivnost človeškega življenja in nehanja: da smo si namreč vsi po Njegovi nedoumljivi milosti bratje ter da človeštvo nastopa pred Bogom kot enota, se pravi, da je vsakdo pred Njim odgovoren za vsakogar („Kje je tvoj brat Abel?“); tako krščanstvo ni požrešno in sebično, ker je prepričano, da smo na tem svetu vsi, kar nas je, sopotniki na romanju skozi puščavo, izgnani iz raja in usmerjeni v Kraljestvo, ki ni od tega sveta.

A. S.

Tagore: Vsako rojstvo človeka potrjuje, da Bog še ni obupal nad človeštvom

Obiskal me je dr. Valter Dermota. Pripravlja posebno številko Cerkve v sodobnem svetu, ki bo posvečena otroku . . . „Otrok se v tem svetu slabo počuti,“ mi je rekel. „Otroci našega časa so odrinjeni, čustveno in socialno so neusposobljeni, oče in mati se ne utegneta dovolj ukvarjati z njimi, vse najboljše moči dajeta družbi in službi, tam sta vitalna, živahna, zato se z otrokom srečujeta utrujena, izčrpana, razočarana. Ne, ne gre za stanovanje, hrano, obleke, gre za eksistencialno zaščito otroka. Sodobni otroci so pravi mučeniki.“

Nobenega dvoma ni, da od vsega, kar je na svetu, otroci najbolj potrebujejo ljubezen. Te jim ni nikdar dovolj. Ljubezni namreč, ki prinaša varnost, mir, zaupanje, a jih tudi uči ljudomilosti, odpovedovanja in darovanja. Čas, ki ga oče in mati porabita za to ljubezensko dajanje, sicer ni poplačan z denarjem in slavo, poplačan pa je z zavestjo, da soustvarjata novo in zmeraj enkratno umetnino Boga in Človeka.

Da, otroke moramo imeti radi — „otrok, ki ga sovražimo, ne bo nikoli lep“, pravijo Francozi. Pa saj jih vendar imamo radi! Seveda jih imamo — svoje otroke. Ampak imeti moramo radi vse otroke: sosedove, vse otroke iz naše ulice, iz našega mesta, vse slovenske otroke, otroke vseh narodnosti, otroke vsega sveta. Vsi so natanko taki kot naši, prav tako lepi, prav tako dobri, prav tako pametni, prav tako potrebni božanja in pomoči. Za vse se moramo bojevati, za vse terjati, kar hočemo za svoje: hrano, šolanje, delo, spoštovanje, varnost, svobodo, srečo, mir. Če bi imeli vse otroke tako radi, kot imamo svoje, če bi se za vse tako bali kot za svoje — kako mirno in vredno bi živeli otroci pa tudi starši vsega sveta in ves svet.

Veliko govorimo o vzgoji otrok, a začeti je treba najprej pri sebi. Vzgojiti in urediti moramo sebe, če hočemo vzgaja-

ti in urejevati otroke. Spoštovati jih moramo, če hočemo biti spoštovani.

Biti moramo strpni, če hočemo, da mladi rodovi ne bodo živeli v strahotah fanatizma in sovraštva. (Poglejte jih, naše otroke, kako držijo skupaj, kako se razumejo — mi pa vsak zase: po kastah, po veri, idejah, politiki itd.)

Ljubiti moramo delo, če hočemo, da bo našim otrokom v radost in ponos.

Smo zadosti pravični in znamo sprejeti tisti večji del krivde, ki je zmeraj na nas, ne na otroku?

Smo poštteni — ker, gorje nam, mi naučimo otroka grešiti!

Bomo pogumni, kadar bodo grozili otrokom nesnažnost, nasilje, uničenje ne le njihovih teles, ampak tudi duš? Se bomo združili takrat vsi starši sveta — kakšna moč je to! — in izrekli svoj veto?

Jim oznanjamo zmeraj, nenehno, kako velik je Človek in kako je vsak Človek naš brat?

Jih z lastnim zgledom učimo odgovornosti za snažnost, svežost in pristnost narave, ljubezni do rastlin in živali? Do domovine? Do vsega sveta?

Jim spoštljivo odpiramo skrivnosti življenja, da bodo vredni lepote dejanj ljubezni med moškimi in žensko?

Jim prižigamo vso svetlobo idej in resnic pa tudi vse luči Duha in Boga — pa bodimo verni ali neverni — da jih za nič ne prikrajšamo in jim ponudimo vso svobodo odločanja?

Sploh pa: ali dovolj mislimo nanje? Se pravi: molimo za nje, da se ne bodo počutili tako same, tako pozabljene?

In geslo za mednarodno leto otroka?

Starši vsega sveta — združite se v ljubezni do otrok!

Iz knjige Mirka Mahničiča SLOVO, ki je izšla pri Slovenski matici 1986

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: NARAŠČAJOČA SKRB SLOVENCEV PRED SRBSKIM GOSPODOVALNIM POHLEPOM

Taksist, ki nas pelje v Ljubljani na letališče, je Bošnjak, k temu pa še musliman. Je že dvajset let v Sloveniji, poročen je s Slovenko in govori srbohrvaško že z naglasom. Ne pravi še „Mi, Slovenci,“ pač pa že „Mi v Sloveniji.“ Ne zahvaljuje se več Alahu, ampak že Bogu, da je prišel v Slovenijo in se je lahko tu vživel, preden so začeli Slovenci z odkritim odporom proti „južnjakom“. Razume celó, da išče ljubljanska občina vedno nove izgovore, da ji ne bi bilo treba graditi mošeje. Živi v razvitem okolju z le majhno brezposelnostjo.

Ko bi prišel iz Bosne v Slovenijo šele sedaj, ne bi dobil več dela, kajti zdi se, da je nekdo izdal geslo, da ne smejo v Sloveniji prišlekov več zaposlovati. Poleg tega bi doživljal od vseh plasti slovenskega prebivalstva neprikrito sovraštvo. Čutiti je, da je v Ljubljani skoraj 40% občanov Neslovencev. To je preveč, Slovenija se mora postaviti v bran za svojo narodno podobo.

„Obrambni nacionalizem“ pravi beograjski tisk temu slovenskemu ravnanju, ki se očitno krepi in meri, v kateri naraščajo napadi iz Beograda in Srbije. Časniški boj, ki ga vodi po časopisih proti Sloveniji jugoslovanski Vzhod s tako srbsko-nacionalnih kot z unitarističnih, pa tudi komunistično-centralističnih stališč, dosega zadnji čas grozljivo ravan in pogosto očitno izgublja sleherno mero. Najkasneje po zadnjem jugoslovanskem partijskem kongresu, na katerem so stari partizani in govorniki iz jugoslovanskega vojaškega vodstva napadli mirovne tokove med slovensko mladino in njeno zahtevo, da naj bodo napisani na vojašnicah v Sloveniji tudi v slovenščini, so postali ti napadi takorekoč „uradni“. Zdi se, da veljajo Slovenci takoj za Albanci na Kosovem za drugega sovražnika jugoslovanske države.

Slovenski zastopniki na jugoslovanskem mladinskem kongresu v Beogradu se niso potem, ko so povedali svoje predloge glede odprave vojaških parad in dragih praznovanj ob Titovem rojstnem dnevu, „čutili skoraj nič več v isti državi“.

Kar Slovence posebno skrbi, je naraščajoča povezava med srbskim gospodovalnim pohlepom in centralističnimi nagnjenji komunistične oblasti. Odkar je srbskemu vodstvu uspelo, da je za dejansko odpravo samostojnosti kosovske pokrajine pridobilo zvezno

vodstvo, se zdi, da v določenih beograjskih krogih narašča želja po takšnem posegu tudi v Sloveniji. To bi sicer utegnilo biti težko, a protislovenski boj je privedel že do tega, da gledajo v zveznih organih Slovence kot zelo samosvoje in se za njihove predloge komaj zmenijo. Kot na Kosovu se človek sprašuje, kaj pravzaprav v Sloveniji srbsko-centralistični gorečnejši hočejo. Ali bi radi Slovence prevzgojili, da bi stopnjo svoje delavnosti priličili stopnji srbske in črnogorske? Slovenija uresničuje z 8% jugoslovanskega prebivalstva 16% družbenega proizvoda. Poleg tega pokriva 26% celotnega jugoslovanskega izvoza in 32% izvoza v dežele z močnim denarjem.

Po sedaj veljavnem novem deviznem zakonu morajo slovenska podjetja vse pridobljene devize oddati v zvezno blagajno in potem z muko iskati iz Beograda dovoljenja za uvoz, pri čemer jugoslovanska narodna banka s plačili namenoma odlašča, tako da mora marsikatero slovensko podjetje potem brez svoje krivde plačevati s pogodbo dogovorjene kazni. V tem sistemu je sleherna povezava med izvozom in uvozom prekinjena, tako pojasnjujejo v slovenski trgovski zbornici, in spodbude za izvoz ni več.

V protislovenskem boju Srbije se dozdevno mešajo sovražna razpoloženja do Evrope in do tujcev. Zdi se, da skušajo pozabiti Slovence kot nadomestilo za dejanskega glavnega „sovražnika“ na zahodu države, Hrvate, ki si trenutno ne upajo prav na plan, in tako odlagajo svoje skrite protizahodne in protievropske odzive na Slovence. Ob tem dela Slovincem težave tudi uradna jugoslovanska zunanja politika. Ta se je namreč pod Bošnjakom Dizdarevičem spet popolnoma zaokrenila k „blokovni neuvrščenosti“ in menda gleda na Evropo le še kot na zid tožb, pred katerim lahko toži nad „zapostavljanjem“ in s tem preglašča svojo nezmožnost mednarodnega tekmovanja. Slovence bije tudi nevoščljivost zaradi njihovega položaja glede mej.

Okorele komunistične funkcionarje jezi, da se je v Sloveniji dmokratizacija povzpela za nekaj stopenj nad jugoslovansko poprečje. Zdi se, da je razmere v Bosni in na Kosovem težko primerjati z razmerami v Sloveniji, in tega se v Sloveniji tudi zavedajo. Celó pri tem vprašanju igra geslo „Evropa“ neko vlogo, čeprav je treba reči, da se tudi razumniki v Srbiji in drugod potegujejo za demokratizacijo, npr. za odpravo tako imenovanih „besednih kaznivih dejanj“ iz kazenskega zakonika. Za-

radi narodnostnih vidikov je postal stik med Slovenijo in srbskimi razumniki otežkočen.

Glede načina, kako naj Slovenija odgovarja na napa-
de iz vzhodnih delov države, so v Ljubljani različna
mnenja. Pri trgovski zbornici je čuti, da mora Slovenija
zastopati svoje koristi bolj odločno, kajti če tega ne bo
storila, bodo dobile v zveznem poprečju večjo težo dru-
ge koristi in vidiki. Treba se je braniti pred znaki odprte
„gospodarske vojske“, kot jo npr. vodi državna, a od
Srbov obvladovana, letalska družba proti slovenski
„Adria Airways“ in sploh proti koristim slovenskega
prometa.

Kakšne razmere so to, če morajo visoki slovenski
funkcionarji v pilotovi kabini osebno posredovati, da
JAT-letalo na povratku iz New Yorka domov vmesno
pristane v Sloveniji, kot je to v voznem redu določeno?

Zdi se, da sedanjo slovensko vodstvo rajši ostaja v
ozadju, da ne bi Slovenije pustilo zdrkniti v popolno
osamitev.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt,
21. avg. 86/5.

CERKEV V SEDANJEM SVETU: KLIC PO NARODNI SPRAVI

Menim, da je malo dežel na svetu, kjer bi vladajoča
garnitura lahko tako enodušno, da ne rečemo cinično,
s prestola oblasti in vsakršne moči jasno zabrusila lju-
dem: sprave ne bo! Saj so oblastniki vendar odvisni od
svojih volivcev, med katerimi so najbrž tudi ljudje, ki za
spravo so, in bi jim že politična pamet morala veleovati,
da ne gre kar tako, že vnaprej zavračati sprave. Očitno
pa je, da je načelno zavračanje sprave možno tam, kjer
— prvič oblast ni odvisna od svojih volivcev, in — dru-
gič (in to je glavno) kjer oblast prav temelji na nespravi;
se pravi tam, kjer oblast temelji na sporu, tj. na svoji
zvzišenosti nad ostalimi ljudmi, konec koncev na sovra-
štvu.

Vendar je (to) razumljivejše, če pomislimo, da je sov-
raštvo, o katerem je tu govor, prav sovraštvo, vzdignje-
no na raven načela. Na raven načela (počela) zakonito-
sti prav te in take oblasti. Da je to res, je razvidno iz te-
ga, da se tako oblast zavaruje tudi z zakoni besednih
kaznivih dejanj, saj jo že beseda more ogroziti.

Ker oblast ni vsakokratno svobodno izvoljena oblast-
na garnitura, temveč ji to mesto „objektivno“ pripada,
mora toliko bolj vsiljivo dokazovati ljudem: Mi smo ven-
dar ljudska oblast in med Nami in vami ni in ne more
biti nasprotja, kaj šele protislovja! Prav zanikanje („la-
kiranje“) družbenih nasprotij in protislovij je za take
družbe pravilo. Toda prav takšna „sprava“ dokazuje, da
sprave ni. Na družbeni ravni pomeni narodna sprava
demokratsko, pluralistično urejeno družbo.

V času porušenih razmerij je klic po spravi nujen.
Klic k spravi je opozorilo, da je stiska skrajna in da se
morajo drugače urediti medsebojna razmerja, kajti v
nasprotnem primeru moremo pričakovati tako imenova-
ni čas obračuna. Obračun je v svoji skrajni konsekven-

ci krvav. Tedaj potiskana in lakirana nasprotja in pro-
blemi bruhnejo kot vulkan na dan, na „sodni dan“.

Oblast v deželah diktature proletariata se obnaša do
sebe kot posedovavca Resnice in Večnosti, do sočlove-
ka pa kot do sredstva za doseg te Resnice, Cilja. Za
ta Cilj (tako oblast) „ve“ v nasprotju s tistimi, ki tega
ne vedo in so zato nujno sredstvo v običajnem pomenu
besede, se pravi „kanonfuter“.

Da krvavih obračunov in poračunov ne bi ponavljali,
moramo spremeniti odnos do človeka kot človeka.
Vsak človek je bližnjik v pomenu človeka kot smrtnika.
Ranljivo, z bolečino, hrepenenji in zmotami obdarjeno
preklete bitje.

Mrtvih ne smemo, nimamo te človeške pravice, „sor-
tirati“ na „naše“ in na „druge“. Sektašenje med mrtvi-
mi je greh zoper človeka, zoper smrt, skrivnost. Krate-
nje pravice dostopa do grobov vseh pokojnih je preme-
ra človeka v Nadčloveka.

Kakor koli že se sedanjim oblastnikom zdi klic po
narodni spravi pregrešen, krivičen, nepravilen ali celo
zločinski, dejstvo je, da jih šele izklic po spravi kliče v
njihovo lastno človečnost — to pa je seveda tudi
skromnost po človeški meri. Kakor koli torej morda ču-
tijo, da jih klic po narodni spravi ponižuje, ker da jim
krati oblast — in res jim krati Absolutno Oblast, ker ta
ni po človeški meri — jih vendarle prav ta klic povišuje
v človeško mero.

S prepričanjem ponavljam: „Sredi Ljubljane, v nje-
nem srcu, bi moral stati obelisk, ki bi krikal v nebo o
tragediji malega naroda, ki je v boju za svoj obstoj po
nedoumljivi človeški usodi postal obenem svoj lastni
kaznovavec in maščevavec.“ Moralo bi stati, in prepri-
čana sem, da nekoč bo tudi stalo, znamenje, ki bo raz-
ločevalo svet mrtvih od sveta živih, preteklost od pri-
hodnosti.

Upajmo, da sistematično brisanje zgodovinskega
spomina zadnjih štirideset let ne bo zajelo zanamcev
do te mere, da bi izgubili čut za pretekle bolečine in
tragiko. Upajmo, da bodo povezali z znamenjem, ki bo
simbolno povežalo vse mrtve in žive, ki tvorijo narod-
nostno skupnost, zemljo, v kateri bodo in bomo počiva-
li njihovi predniki, z nebom njihove prihodnosti.

Spomenka Hribar

CERKEV V SEDANJEM SVETU, Ljubljana 86, štev.
5-6.

DRUŽINA: NA BLEJSKEM OTOKU SPET MAŠA — TRIKRAT NA LETO

Saj je bilo komaj verjeti, ko se je lani raznesel glas,
da bo Marijina cerkva na Blejskem otoku vsaj trikrat
na leto vrnjena svojemu namenu: na svetega Blaža dan
ter na veliki in mali šmaren. Po štiridesetih premoč-
nih letih je ob letošnjem šmarnu ljubljanski nadškof
sklenil svoje popotovanje med slovenskimi misijonarji v
Afriki z mašno daritvijo v Marijini cerkvi na Blejskem
otoku, z njim pa je bilo vsaj 600 romarjev z Bleda in iz
okolice.

(dalje na strani 13)

no,
to pa
od doma

na sploh

DOLENJSKO GOSPODARSTVO NA DOBRI POTI

Dolenjsko in belokranjsko gospodarstvo je v šestih mesecih letošnjega leta izvozilo za 30,973 milij. dinarjev blaga, kar je za 27 odstotkov več kot lani v prvem polletju. Ravno tako je narasel uvoz, ki je tudi za 27 odstotkov večji in znaša 26,647 milij. dinarjev. Zanimiv je tudi podatek, da ima gospodarstvo iz tega konca Slovenije kar 11,68 odst. republiškega izvoza oziroma 10,09 odstot. uvoza.

SLOVENSKI SODNIKI ZBOROVALI

Ob 15-letnici Slovenskega sodniškega društva je bilo v Mariboru dvodnevno srečanje slovenskih sodnikov. Okrog 300 sodnikov je poslušalo predavanje prof. dr. Janeza Šinkovca o informacijskem sistemu za potrebe pravosodja. Tema je bila izredno zanimiva, saj je posodabljanje dela sodišč na Slovenskem izredno pomembno. Slovenska sodišča se namreč otepajo z ogromnim številom zadev, zato se roki za njihovo reševanje, kljub velikim napo-rom, podaljšujejo. Po predavanju so imeli sodniki športna tekmovanja, ogled tovarne avtomobilov in motorjev in njihovega centra za informatiko, ogled kulturnozgodovinskih znamenito-

STARA FUŽINA, gručasta vas na ledeniškem dnu Zgornje doline v bližini Bohinjskega jezera.

sti Maribora, v Vinagovi vinski kleti pa jim je ob pokušnji vin zapel Mariborski oktet.

SLOVENSKI GENERAL RUDOLF MAISTER

je dobil na Zvrhu v lenarški občini dostojen spomenik. Krajanji so uredili spominsko sobo z Maistrovimi dokumenti in predmeti. 14. septembra letos pa je njegov soborec Zmago Porekar odkril reliefno Maistrovo podobo, ki jo je napravil akademski slikar Marjan Gojkovič. V obnovljenem domu so se zbrali tudi udeleženci letošnjega pisateljskega srečanja s Štatenberga in predstavili Maistrovo pisateljsko zapuščino. Skupaj z zgodovinarji, borci in krajanji so na okrogli mizi osvetlili najpomembnejše postaje Maistrovega življenja. Poudarili so, da se današnji slovenski rod premalo zaveda njegovih življenjskih nalog. Z Maistrom smo Slovenci, tako je bilo rečeno, prvič dobili svojo vojsko za narodnostne cilje, zato je nenavadno, da sta tako stara kot nova jugoslovanska oblast cenili Maistra le toliko, kolikor jima je politično ustrezalo. Akademik Bratko Kreft je dejal, da bi brez tega slovenskega ge-

nerala severna državna meja potekala nekje med Celjem in Zidanim mostom.

23. ŠATENBERŠKO PISATELJSKO SREČANJE

11. septembra se je z literarnim večerom v gradu v Slovenski Bistrici začelo tradicionalno srečanje slovenskih pisateljev. Na njem so razpravljali o temi Književnost in izobraževanje. Pisatelji so v prisotnosti predstavnikov republiškega zavoda za šolstvo, republiškega komiteja za izobraževanje in prosvetnih delavcev kritično osvetlili

... bi bilo dobro, ko bi bilo na instancah, na katerih sprejemajo poglavitne družbene odločitve, več osebnosti z ustreznimi znanstvenimi, tehničnimi in kulturnimi kompetencami kot pa profesionalnih partijskih politikov. Dovolj smo videli, česa so in niso profesionalni partijski politiki sposobni.

MLADINA, Ljubljana,
avgust 86.

Pred župno cerkvijo v MURSKI SOBOTI je pred nedeljsko mašo in po njej vse živo.

pouk materinščine v slovenskih šolah. Skoraj brez izjeme so se strinjali z ugotovitvami, da kakovost pouka materinščine ob vse manjšem številu ur, namenjenih za njen pouk, pada, posledice tega pa so slabše podkovani prostvetni delavci in v istem razmerju je tudi znanje učencev. To velja tako za poznavanje materinega jezika kot za znanje o domači literaturi. Pisateljsko srečanje je del tretjega bistriškega tedna kulturne in zabavne manifestacije, s katero občina Slovenska Bistrica želi razgibati kulturno življenje in opozoriti z njo na zanimivo kulturno-zgodovinsko preteklost na svojem področju. Poleg pisateljskega srečanja so organizatorji v program tega tedna uvrstili tudi več razstav in koncertov, pa tudi turističnih in drugih zanimivosti.

POVPREČNE PLAČE V SLOVENIJI

V prvih mesecih tega leta je znašal povprečni mesečni dohodek 92.878 dinarjev. V primerjavi z enakim obdobjem v lanskem letu se je povečal za 121,3 odstotka. Realna vrednost osebne dohodka se je v tem času povečala za 18 odstotkov. Plače v gospodarstvu so znašale 90.875 dinarjev, v negospodarstvu pa 103.608 dinarjev. Maja so se plače povečale za 2,5 odstotka, toda zaradi skoka cen se je njihova realna vrednost zmanjšala za 3,8 odstotka.

od tu in tam

BELTINCI

Domače kulturno-umetniško društvo, ki uspešno ohranja in neguje izvirne prekmurske ljudske plesne, za kar je lani dobilo tudi evropsko nagrado, je poleti pripravilo že šestnajsti folklorni festival. Na tridnevni prireditvi, ki je potekala pod geslom „praznični dnevi slovenske folklorne“, so nastopili ljudski pevci in pevke iz Dobrine pri Žetalah, Dobrega polja, Dramelj pri Celju in Beltinc. Tudi tokrat so nastopili gostje iz tujine, in sicer slovaška plesna skupina iz Myjave, poljska skupina Promni iz Varšave in porabska folklorna skupina iz Sakalovceva na Madžarskem. Domačini so se tudi tokrat izjemno izkazali, saj so pripravili tudi etnografsko razstavo o žetvi in mlačvi v Prekmurju v starih časih in sejem izvirnih spomenikov, lončene posode in orodja.

BOVEC

Bovsko turistično društvo je letos obogatilo svojo tradicionalno turistično prireditev „čomparsko noč“ s prireditvami, ki so se vrstile ves teden. Prireditve so se začele z otvoritvijo razstave

likovnih del slovenskih slikarjev, ki so sodelovali v preteklih trinajstih letih v bovški slikarski koloniji. Odprli so tudi razstavo umetniških fotografij na temo triglavski narodni park, učenci osnovne šole pa so razstavili svoje kiparske izdelke v prostorih osnovne šole. Prireditelji čomparskega tedna niso pozabili na ljubitelje glasbene umetnosti. V bovški cerkvi je nastopil oktet Hoja, slovenske ljudske pesmi in glasbila pa je predstavil trio Trlep. Osrednja prireditev pa je bila seveda čomparska noč, 9. avgusta, ko so pripravili sejem in razstavo izdelkov domače obrti, na kmečkih vozovih pa so pokazali kmečka opravila nekdanj in danes na Bovškem. Številni obiskovalci pa so lahko pokusili značilno bovško jed čompe s skuto.

CERKNO

Cerkljani in z njimi vsi slovenski planinci so na 1632 metrov visokem Poreznu dobili temeljito prenovljen sodobno opremljen planinski dom. Člani cerkljanskega planinskega društva so ga s pomočjo slovenske planinske zveze in požrtvovalnega dela številnih podpornikov društva dogradili na zidovih nekdanje vojaške utrdbe. Z otvoritvijo prenovljenega doma na Poreznu, v katerem zdaj lahko prenoči več kot sto ljudi, je veliko pridobilo tudi naglo se razvijajoče turistično gospodarstvo Cerknega.

Poimensko so (na kongresu zveze socialistične mladine Jugoslavije v Beogradu slovenski zastopniki) našli tudi odtujene mladinske funkcionarje, ki stanujejo v dragih hotelih, se vozijo z luksuznimi avtomobili, avioni in v salonskih vagonih, seveda ob dobrem osebnem dohodku. Ena od delegatki je rekla, da so dobro plačani za to, da plešejo tako, kot drugi igrajo, drugi, da so se birokratizirali, oddaljili od članstva in da čakajo ugodno priložnost, da pridejo na boljši položaj.

MLADINA, Ljubljana, avgust 86.

Ne sodim med tiste ljudi, ki kljub neznanju in nepoučenosti, zlasti če so člani kakega leninskega marksističnega centra, meriforno sodijo o vsem, česar ne razumejo: o zgodovini človeka, o skrivnostih zvezd, o snovi in duhu in o delitvi dohodka. Pri tem pa se vedejo tako, kot da je vsak njihov sklep tudi obenem že absolutna resnica! — Bojan Štih

**ZDRAVNIŠKI VESTNIK,
Ljubljana 86/55.**

ČRNI VRH NAD IDRİJO

Okoli 8000 hektarov velik črnovrški lovski okoliš, v katerega radi zahajajo tudi tuji lovci, med njimi zlasti Nemci in Italijani, je v Trebčah dobil nov lovski dom, ki je opremljen tudi za potrebe lovnega turizma. V hišo, ki jo je 49 članov črnovrške lovske družine gradilo štiri leta, je poleg gradbenega materiala, ki so ga prispevali lovci, vloženi tudi okoli 10.000 prostovoljnih delovnih ur. Odprli pa so ga v počastitev 40. obletnice obstoja lovske družine Javornik. V poslopju je poleg večnamenskega prostora s kuhinjo, sejne sobe ter spalnih prostorov tudi dovolj velika hladilnica za uplenjeno divjad.

GORIŠKA BRDA

V Goriških Brdih so že v prvi polovici septembra začeli trgati prvo grozdje, in sicer bele vrste: sauvignon, beli pinot in tokaj. Precej zgodnejše trgatev kot prejšnja leta je namreč omogočilo lepo in toplo vreme v preteklih tednih. V kleti briške kmetijske zadruge načrtujejo, da bodo letos predelali od 1200 do 1300 vagonov grozdja. Letina bo torej povprečna, vendar količinsko boljša kot lani, čeprav je toča v drugi polovici julija uničila približno četrtno pridelka. Kakovost grozdja pa je, so ugotovili v Brdih, zagotovo izjemna.

IDRIJA

Po približno dvajsetletnem zatišju so v Idriji pripravili čipkarski festival. Privedev je bila tokrat posvečena tudi dveh jubilejema, častljivi 110-letnici delovanja idrijske čipkarske šole, svojih

40 let pa je letos praznovalo podjetje Čipka. Čipkarji so na „Starem placu“ postavili stojnice. Največ jih je prišlo iz idrijskega, notranjskega in gorenjskega območja, kjer se je ta obrt razmahnila že v 17. stoletju in se ohranila do danes. Odprli so tudi razstavo, ki je nazorno prikazala začetke klekljanja, njegov razcvet v času cesarice Marije Terezije in nastanek čipkarske šole v tem kraju.

KRANJ

Ob letošnjem krajevnem prazniku so v krajevni skupnosti Orehek-Drulovka slovesno odprli rekreacijski center Zarica. Uredili so ga ob Savi med Planiko in čistilno napravo. Tam imajo zdaj teniški igrišči z vadbenim zidom in nogometno igrišče ter garderobo. V rekreacijskem centru načrtujejo še igrišče za košarko in odbojko ter čolnarno in še nekatere druge objekte.

LJUBLJANA

Mariborski Pokrajinski muzej je v Arkadah, razstavišču Narodnega muzeja v Ljubljani, pripravil razstavo starih razglednic pod naslovom „Carte postale — dopisnice — Postkarte — postcard — cartolina postale“. Likovni utrinki z najrazličnejšo tematiko predstavljajo kulturno podobo časa, v katerem so razglednice nastajale. Pri tem pa se je treba spomniti, da so prve razglednice prenašali poštarji že sredi

prejšnjega stoletja. Razstava je pripravljena z velikim posluhom za zgodovinsko pomembnost gradiva in je bila zato zanimiva za velik krog obiskovalcev.

LJUBLJANA

V prostorih reaktorskega centra Instituta Jožef Štefan v Brinju pri Ljubljani je bil septembra tečaj o varnosti in zanesljivosti obratovanja jedrskih elektrarn. Ob pomoči Mednarodne agencije za atomsko energijo in Ameriškega nacionalnega laboratorija v Argonnu ga je organiziral Izobraževalni center za jedrsko tehnologijo Instituta Jožef Štefan. Po svoji vsebini je bil tečaj namenjen vsem strokovnjakom, ki delajo na področju jedrske varnosti v jedrski elektrarni Krško, v upravnih organih, ki nadzorujejo obratovanje te elektrarne in v organizacijah, ki so pooblaščenice za izdajanje strokovnih mnenj v zvezi z jedrsko varnostjo.

MARIBOR

Jubilejni 20. festival Popevka vesele jeseni v dvorani Tabor je privabil številne prijatelje slovenske pesmi, pa tudi tisti, ki se ga niso mogli udeležiti, so nastope pevskega zborov lahko spremljali po radiu. Najbolj je navdušila pesem Slovenija, najlepša si dežela,

naš smeh je kot cviček — precej kisel

ZASTAVITI MORAMO VSE SVOJE MOČI. DRUGO SMO ŽE ZASTAVILI.

V socializmu je dva in dva štiri. V kapitalizmu je tudi. Toda kakšna razlika!

VČASIH TUDI KAJ POVEJTE, NE DA SAMO GOVORITE!

Slepim vodjem se bolj kot drugim razvijejo ostali organi. Posebno notranji.

OSTANITE NA DOPUSTIH! TUDI BREZ VAS BO ŠLO.

Revolucionarnih potez ne moremo vleči kar naprej z istimi figurami.

MORDA BO DRŽAVA PREJ ODMRLA, ČE JO BODO ŠE NAPREJ ROPALI.

Po PAVLIHU

SV. LOVORENC nad Sočo blizu Kobarida je znan zaradi groba „goriškega slavčka“, Simona Gregorčiča.

ki je prejela tri zlate klopce (za glasbo, priredbo in izvedbo). Pesem je na festivalu zapel Nace Junkar.

MENGEŠ

Mengešani, ki so imeli v domžalski občini najslabše urejeno otroško varstvo, so v začetku septembra dobili nov vrtec. Vrtec ima 1315 kvadratnih metrov površine, šest oddelkov pa lahko sprejme 130 otrok. Večnamenski prostor, ki je prilagojen tudi drugi fazi gradnje, ima centralno kuhinjo za 455 otrok, torej tudi za potrebe vrtcev iz Trzina in Preserij. Mengeš je s tem

povečal zmogljivost vrtcev za devet odstotkov, občina Domžale pa se bo z njim nekoliko približala slovenskemu povprečju vpisanih predšolskih otrok v vrtece.

MOZIRJE

Mozirjani so za svoj občinski praznik uresničili številne želje. Po več letih so ob tej priložnosti spet odprli več pomembnih objektov. Posodobili so cesto Hom—Gornji grad—Radmirje. Nekaj sredstev za to cesto so zbrali s pomočjo samoprispevka. V Gorenju-Glin Nazarje so ob 85-letnici, ki jo slavijo letos, odprli posodobljeno žago, kar je stalo 70 milijonov dinarjev. Nove obrate si je uredilo podjetje Ferit na Ljubnem. Tokrat so lepo slavili tudi Solčevani. Petrol je namreč tam odprl bencinsko črpalko in menda ni bilo okoliškega kmeta, ki ne bi prišel na slovesnost.

OTOČEC

Z novim šolskim letom so učenci s šolskega okoliša Otočec prišli do nove montažne osnovne šole s telovadnico, ki jo je zgradil mariborski Marles. Nekaj več kot 200 učencev ima na voljo 14 učilnic s kabineti in vse drugo, kar sodi k sodobno opremljeni osnovni šoli. Šolska zgradba ima izredno lepo le-

go, tako da bodo lahko tudi uredili okolico z zunanjimi igrišči.

PORTOROŽ

V Portorožu je bila septembra 5. mednarodna konferenca o kemijskem inženirstvu. Podobna srečanja že od leta 1978 vsaki dve leti organizirajo univerze iz Trsta, Ljubljane in Gradca. Tokrat se je v Portorožu zbralo 150 inženirjev iz 12 evropskih držav in ZDA, ki so za konferenco pripravili več kot 90 znanstvenih razprav. V Sloveniji dela zdaj nekaj več kot 1500 kemikov in kemijskih tehnologov, na leto pa potrebuje Slovenija približno 60 novih strokovnjakov s kemijsko tehnološko in inženirsko izobrazbo.

PTUJ

Petindvajset let bratstva med slovenskimi in hrvaškimi občinami so slovensko proslavili v Ptuj. V bratovskem krogu na slovensko-hrvaški meji je zdaj sedem hrvaških in šest slovenskih občin. Krog se je četrto stoletja oblikoval okoli prvih treh — Čakovca, Ptujja in Varaždina, ki so 16. septembra 1961 sprejele temeljna načela. V sindikalnem domu Franca Krumbergerja je bila septembra letos odkrita spominska plošča ob tej obletnici.

RADOVLJICA

V galeriji Šivceve hiše v Radovljici so odprli razstavo del akademskega slikarja Poldeta Oblaka, ki že več let živi v Münchnu, sicer pa je doma z Bleda. Polde Oblak je v domovini pred tem zadnjič razstavljal pred šestnajstimi leti, tokrat pa se je predstavil z grafičnim ciklom s črno-belimi in barvnimi litografijami, z barvno jedkanico, s črno-belim lesorezom in sitotiskom. Razstavo je pripravil Muzej radovljiške občine.

SLOVENSKA BISTRICA

Že nekaj let strokovnjaki obnavljajo grad Štatenberg, ki je že močno propadel. Med vzroki za propadanje zgradbe je tudi velika vlažnost iz okrasnega zelenja na grajskem dvorišču. Tega so že odstranili, drugo leto pa bodo v obširni akciji strokovnjakov mariborskega Zavoda za spomeniško varstvo dali grajskemu dvorišču nekdanji srednjeveški videz.

Spominjam se slovenskega politika, z mentalnim statusom nekaj nad komunalno ravnilo, ki je rekel kirurgu približno tole: „Prav nič ne vem o vašem delu, ampak trdno sem prepričan, da morate uvesti samoupravno metodo v kirurgijo. Brez nje ne bo šlo. Samoupravljanje je najvišja misel vse človeške zgodovine.“ Od tu pa do večnosti, bi pripomnil ironično. — Bojan Štih

ZDRAVNIŠKI VESTNIK,
Ljubljana 86/55.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

Dolga stoletja je bila cerkva na otoku častiljiva priča slovenske vernosti. Posvečena je Marijinemu vnebovzetju; posvetil jo je v januarju 1142 oglejski patriarh Pelegrino.

V povojnih letih do naših dni ni služila svojemu namenu. Zakaj?

Prvi povojni župnik Gornik si ni upal imeti maše, ker ni vedel, ali je stavba še vedno last Cerkve, hkrati pa opozarjal na krivično nacionalizacijo Otoka.

V letu 1948 je mestni občinski odbor Bled „vzel v svojo last cerkveni ključ“, s čimer je preprečil „možnost sakralnega funkcioniranja cerkve“.

Vrstile so se prošnje, da bi bila na Blejskem otoku spet maša, potem ko je bil otok s cerkvijo razglašen za „slovenski kulturni spomenik“. Prošnjam blejskega župnika Ignacija Škode v letu 1963, v letu 1965 s podpisi 23 župnikov gorenjskih župnij, v letu 1966, peticiji ljubljanskega nadškofa Pogačnika v juniju 1978, v decembru istega leta spet župnika Škode „v imenu prebivavcev otoške soseske“, prošnjam ob novoletnih sprejemih, spet v januarju leta 1980 in še v naslednjih letih prošnje blejskega župniškega urada, nadškofijskega urada v Ljubljani, dekanijske duhovščine radovljiške občine — vsem tem peticijam, prošnjam so odgovori ustreznih družbenopolitičnih forumov nasprotovali: otoška cerkev je nacionalizirana, kot kulturno zgodovinski spomenik mora služiti svojemu kulturnemu namenu, otoška cerkev je „predelan objekt, kulturno zgodovinski, v katerem tehnično ni mogoče izvajati, obredov“, uvesti bogoslužne obrede v cerkvi na otoku bi „povzročilo škodo kulturno-zgodovinski in turistični uporabi objekta“, prenovljen cerkveni objekt ima poslej izključno „turistično-kulturne namene“.

Končno pa je le prišlo do ustreznega dogovora med radovljiško komisijo za odnose z verskimi skupnostmi in dr. Ignacijem Potočnikom, sedanjim blejskim župnikom, „o načinu, pogojih in terminih souprave cerkve za tri verske obrede letno“, in to sporazumno z „imeti pravice uporabe“, to je s Hotelskim turističnim podjetjem Bled, TOZD Turizem in rekreacija. Gre torej za „delno vrnitev prvotne funkcije otoške cerkve v sakralne namene“.

DRUŽINA, Ljubljana, 31. avg. 86/8.

VEČER: KOGA PRIVLAČI VEROUK

Nič novega ni, da se nekatere verske organizacije težko sprijaznijo z dejstvom, da njihovih programov ni v šolah, kjer bi vzporedno z marksizmom (ali pa bi ga morda izrinile) poučevali verouk. Da to poskuša doseči Cerkev, ne preseneča nikogar, presenetljivo pa je, da se za to zavzema tudi večina državljanov.

Da ne gre za nezanesljive ocene, nas prepričuje tudi študija Nikole Dugandžije, ki je v zagrebški regiji prou-

čeval odnos med ljudstvom in religijo. Avtor je v dokaj reprezentativni anketi povprašal, kaj menijo o težnjah verskih skupnosti, da bi bile prisotne v verskem sistemu. Postavil ga je tako vernikom kot nevernikom, neopredeljenim in ateistom.

Kar 40,3 odstotka vprašanih je odgovorilo, da želijo, naj v šolah ponovno učijo verske predmete. Malo neverjeten podatek, ki pa je razumljiv, saj je v tej anketi kar 43,1 odstotka vprašanih odgovorilo, da že sedaj pošiljajo otroke k verouku ali pa bi jih, če bi bili organizirani.

Ko je avtor komentiral te odgovore, je navedel, da lahko sklepamo, da je v resnici odstotek tistih, ki obiskujejo verouk, še večji. Znani so namreč primeri, ko kar celi razredi hodijo k verouku in kjer bolj izstopajo učenci, ki ne obiskujejo te oblike „dopolnilnega“ pouka.

Sklepi študije nas navajajo, da damo prav tistim, ki trdijo, da se mora religiozno gledanje na svet stalno obnavljati in vzdrževati, ker šola ne more „dokazati zadostnosti laične kulture“.

Gre za to, da danes v šolah malo govore o splošnih vprašanih izobraževanja in kulture, o moralni problematiki, o tem, kako naj se mladi orientirajo v svetu in okolici, o vprašanih smisla in absurda, o vrednostni problematiki; torej o vsem tistem, kar je zunaj domene koristnosti in s čimer se ukvarja vera.

Moramo priznati, da je naša šola postala samo mesto za izobraževanje strokovnjakov, pri čemer so vse druge vrednosti zanemarjene. Ne daje dovolj možnosti za odkriti dialog in zato se mladi vse bolj obračajo k drugim ustanovam (beri Cerkvi), ki jim ponujajo svoje odgovore na zastavljena vprašanja. Če k temu dodamo, da pogosto tudi učitelji menijo podobno kot starši, postane problem razumljivejši, a tudi bolj zapleten. Tudi če bi želeli kaj narediti, ne morejo, ker tudi sami niso imeli možnosti, da bi religijo globlje spoznali.

VEČER, Maribor, 23. avg. 86.

MLADINA: SPREMENITI NI MOGOČE NIČESAR

Karte so razdeljene enkrat za vselej, spremeniti ni mogoče ničesar. O tem (priča) pogovor s politikom in znanstvenikom dr. Dušanom Bilandžićem v sobotni prilogi ljubljanskega Dnevnika (9. VIII. 1986). Takole pravi ugledni zgodovinar:

„Toda preden zrušimo obstoječi sistem, se moramo odločiti, katerega si bomo izbrali. Na voljo imamo samo dva modela in vsakomur je jasno, da nam noben ne ustreza. Jasno moramo povedati, da odločitev za zahodni večpartijski sistem vodi Jugoslavijo v položaj Libanona. Vzhodni model smo zavrnil, ker nam ne ustreza. Torej, naš model je superioren in zato lahko kdo vpije, kolikor hoče, sistema prav gotovo ne bomo spreminjali in nihče nima poguma za kaj takega, pa naj bo še tako genialen.“

Kaj bi torej zgubljali besede ali celo kričali, ko pa je že vse določeno za vekomaj (še posebej superiornost sistema).

MLADINA, Ljubljana, 5. sept. 86/18.

josip jurčič

deseti brat

Šele drugo jutro si je Lovre ogledal Slemenice. Stale so na nizki višini. Po rebri se je širil vrt, gosto porasel s sadnim drevjem. Potem se je začel travnik, po katerem je tekkel med vrbovjem potok in se vil dalje po vedno ožji dolini.

Tudi veliko samotno lipo, ki je na samem ponosno raztezala široko razraščene veje, je bilo možno zapaziti od strani. Konec dolgega žleba se je potok zlival v širok ribnik, ki je bil podoben majhnemu jezeru. Na obe plati ribnika se je vzdigovala strmina, na desni strani gosto preraščena, na levi pa gola, kamnita tja do vasice, ki se je, stoječa na vzvišenem prostoru, z okolico kaj lepo skladala.

Med gradom in vasjo je bila majhna podružna cerkvena z ograjenim pokopališčem, ki so jo bili postavili nekdanji slemeniški gospodje.

Proti vzhodu čez vrt in čez travnik pa je Kvas videl osamljeno večje domovje; vendar, ker je stalo tik hoste in se iz drevja ni veliko videlo, ni mogel presoditi, ali je hiša premožnega kmečkega moža ali pa gradič. Visoki macesni in urejeno nasajene lipe so kazale na gradič. To je bil Polesek.

Ko je gledal tako skozi okno, je zapazil desetega brata, bosega in opravljenega kot včeraj, ki je izza konjskih hlevov prignal konja, katerega je on včeraj jezdil. Imel je v roki veliko batino in, ker je konj stopal počasi, ga je neusmiljeno usipaval po dolgem prek reber.

Prišedši mimo okna je zagledal Kvasa, pomežiknil z očmi, široka usta raztegnil na čuden smeh in zavpil: „Gospod so mi dali, da bom tiral zver nazaj Peharčku,

Bajtarski sin Lovre Kvas se je odločil, da gre po končanih ljubljanskih šolah za dve leti za domačega učitelja devetletnemu Balčku na grad Slemenice: s tem si bo zaslužil nekaj denarja za nadaljnji študij, pa tudi zdravje si bo malo okrepil.

Na poti je slučajno naletel na zdravnika Vencija, ki ga je vzel k sebi na voz. Ko sta se poslovila, si je Lovre sposodil od krčmarja Peharčka konja in na njem jezdil na Slemenice. Med potjo je srečal desetega brata, ki mu je napovedal veliko doživetje na gradu.

Lovre je prispel na grad že v trdi noči. Lepo so ga sprejeli: gospodar in gospodinja, hči Manica in sin Balček ter Marijan Pliskáv z bližnjega Poleska. Postregli so mu z večerjo in mu odkazali lepo sobo s pogledom na vrt.

hi! Pa ta božja stvar tako hodi ko polž na vlakcu. Krjavlju jo bom dal v popravilo, takole!“ Pri zadnji besedi zopet loputne z gorjačo po konju.

Kvas ni vedel, ali bi se smejal ali jezil nad neusmiljenim človekom, ki ga je še nekaj časa lovil z očmi.

Stara hišna je pokukala v izbico in, videč, da je vstal, ga je poklicala k zajtrku, ki mu ga je postavila na mizo. Obenem mu je pravila, da so drugi že zunaj, „gospod pri ljudeh, ki na gornjem vrtu češplje tresejo, gospa na sušilni jami, gospica pa hodijo doli po vrtu.“

Četrť ure potem je bil tudi Kvas na vrtu.

Naproti mu pride Manica.

Danes se mu je še veliko lepša zdela. Voščil ji je dobro jutro in ona ga je vprašala, kako mu je kaj na Slemenicah všeč, kako je kaj spal in druge čisto navadne reči, na katere je Lovre odgovarjal rajši, ko dostikrat na še tako važne.

Précej pri tem pogovoru pa je čutil, da ima gospodična v sebi nekaj, kar jo postavlja veliko više, in ravno zato je bilo vse njegovo obnašanje skoro nekako boječje.

Gospodična je to menda sprevidela, kajti govorila je ž njim prsto in domače kakor s starim znancom.

Ob to prijetno družčino pripravi Kvasa človek, ki mu je bil do zdaj še neznan, ki je pa prišel naravnost iz grada in je moral biti torej domač.

„Glejte, tu prihaja naš stric Dolef,“ reče Manica in, ko se je mož približal, je dejala: „Stric, to so gospod Kvas, naš učitelj.“

Novi prišlec je bil precéj priletan in suh ko sama kost.

Po vsem svojem zunanjem videzu ni bil nikakor podoben, da bi bil ud grajske družine. Po špičastem koščnem obradku so rasle zpuščene in zastarane ščetine, ki so zmršene in nerazčesane pričale, da jih je imel lastnik samo zato, ker je bil prenemaren, da bi jih bil obril. Čelo vrh globoko ležečih, mročih oči je bilo visoko pa nagrbančeno, kolikor se je dalo razvideti izpod nekdanjega bega, zdaj pa orumenelega raztlaččenega slamnika in ravno tako razkuštranih, sem ter tja že osivelih, dolgih las. Obleka ni povedala, ali je gospod Dolef star krojač ali rokodelski popotnik, kakršnega srečaš na veliki cesti z zaprašeno culo na plečih, ali drugi deseti brat. Oguljena suknja, na komolcih že skoraj votla, zapeta do brade, je segala komaj do tistega neimenljivega telesnega dela, ki pri sedežu in tepežu največ trpi. Hlače so bile dolge, ozke in na drobnih, koščnenih nogah vendar še preohlapne, zlasti spodaj, kjer so se dotikale rjavih čevljev, blatne in od pete pohojene.

„Salve, prijatelj, ste prišli? No, dobro, da ste prišli! Midva se bova že kaj pomenila, dva študioza, eden mlad, eden star. Deklina, le pojdi, ti ne razumeš nič tega, kar se midva lahko meniva!“

Rekši, izvleče iz žepa malo kmečko pipico in zamazan mehur tobaka in si jo natlači.

Manica odide po vrtu, poprej pa nekako smeje se pogleda Lovreta, ki je strmé gledal tega moža in ni vedel, kako bi odgovoril; ni vedel, ali je prav razumel ali ne, ko je dejala: „Tu prihaja naš stric.“

„No, vidim se vam kakor kak ‚vacuus viator‘ (= ‚klatež‘), kakor pravi Latinec, ne vem že kateri, ali Ovid ali Vergil ali Horac. Pa to nič ne dé; če človek dolgo živi, mu pride vse v koš. Včasih smo bili že drugi ljudje, ‚fimus Troes‘ (= ‚bili smo Trojanci‘ = naša moč in

slava sta minili), veselo smo živei, pili in peli, da nikdar tega, in Adolf, svojega očeta drugi sin, ki bi bil imel dobiti vrh glave vrezan tolar in črn talar, ni bil zadnji. Pa zdaj so vse tiste urice k niču. Povejte mi, moj tovariš, kaj bo iz vas, kam se boste obrnili, ko ste končali filozofijo in fiziko?“

„Ne vem še, nisem se še določil,“ odgovori Kvas.

„V seminar ne?“ vpraša stric Dolef in potakne tlečo gobo v tobak.

„Najbrž da ne.“

„Pa zakaj ne? Glejte, ko bi se jaz ne bil premislil in bi bil to, kar so moj rajniki oče menili, da bom, bi bil zdaj zredil ves drugačen trebušček, kakor je tale. Dekan bi bil in še kaj več. Pa to se vé, ko bi ne bilo na svetu pijače, bi bilo marsikaj drugače. Ko bi se ne bil pes za grmom zamudil, pa bi zajca ujel; tako bi moj oče bolj pametno storili, ko bi še nekaj malega časa živeli. Ko so umrli in je ta moj brat gospodarstvo prevzel, ta Benjamin, tačas je dobil Dolef po oporoki v roke nekaj petic več in halo!, kakor bi vruga spustil, bilo je vse naše! Štirje pravi tiči smo bili: jaz, neki Logar, Vesel pa neki baron Fric Frik, in mi štirje smo imeli groše in ves svet je bil naš pri poličku. Jeminej, to so bile urice! Na Starem trgu je bila lepa Nežika, tista nam je točila do štirih čez polnoč. In pili smo ga dan na dan. Drugo jutro sem vselej prišel v šolo ves zaspan. To je bilo zadnje leto, v prvi klopi sem sedel — imeli smo zgubanega profesorja, ki je vedno na ulici nosil pod pazduho palico, poleti in pozimi; ta je imel latinsko. Jaz sem bil poprej zmerom priden in to mi je potlej, ko sem samo pil, prišlo tako prav, da sem ravno tako shajal ko drugi, ki so čepeli v bukvah do desetih zvečer. ‚Quid tu censes?‘ (= ‚Kaj ti misliš?‘) je prišla vrsta name in Dolef se je vzdignil iz

SEMIČ je središče belokranjskega vinogradništva. Leži v prisojnim bre-gu severozahodne Bele krajine.

**„Če človek
dolgo živi,
mu pride vse
v koš.“**

prve klopi, malo bled in krvavih oči, pa vendar še čvrst, in se je tako odrezal, da so vsi strmeli. In na večer smo spet in spet pili. To so bile urice! Povejte mi, ali je današnji dan še kaj veselega sveta?"

„O, še se najdejo!“ odgovori Kvas, „toda jaz sem takih veselic malo skusil.“

„Verjamem, verjamem,“ pravi Dolef in hitro potegne tri poti na gosto dim, da bi spet pravil dalje o svojih uricah. „No, ljudje so se sprevrgli; nemara da že ni več pravih pivcev. Glejte, kako se svet spremeni, tempora mutantur (= časi se spreminjajo)! Tisti moj tovariš Frik je bil svoje dni tak, da je denar za vino kar trosil — trosil, zastopite; no, zdaj pa ljudje povedó, da je na Štajerskem sodnik in si je tako prelevil poprejšnjo kožo in pamet, da ga kaplje več ne pije in da si je naskoparil že veliko premoženja. Samo jaz sem ostal še stari in bom ostal najbrž do groba. Včasih sem že rekel, da bom pitje popustil, ali ne gre in se ne dá. Kamor se človek enkrat vpreže, tam mora voziti po suhi in blatni cesti. ‚Vino pellite curas‘ (= Z vinom preganjajte skrbi!), se bere v Horacu, če se ne motim.“

„Dobro pamet imate, da niste še pozabili takih izrekov. Ali ste se potlej s knjigami še kaj pečali?“ vpraša Lovre.

„O, kaj še!“ odgovori Dolef. „Kar so rajniki oče umrli, sem ves uk pustil. K vojakom sem jo pobrisal, pa je nisem mogel daleč prignati. Dejali so, da sem vedno pijan, pa pijan sem bil malokdaj. Res sem ga zvrčal, kakor ti sti v pesmi:

En starček je bil,
je vince rad pil:
je glažek izpraznil,
je druga nalil,

a sem ga znal tudi nositi. Kar so mi bili pa oče pustili dote, tisto je šlo z vragom; pa naj gre v božjem imenu, saj mi mora brat Benjamin dajati kot do smrti in pri tem se še vendar ulovi včasih kak božjak, da je za požirek brinovca.“

„A če človek preveč pije, si življenje prikrajša in človek živi zato, da stori srečne sebe in druge . . .“

„Le tiho, le tiho, že vidim, da v vas tiči malo filozofa in da bi me radi spreobrnil. Pa saj veste, kdaj se pijanec spreobrne: kadar se v jamo zvrne. Zakaj tega ne skrivam, da sem pijanec; kakor sem vas videl, precej sem vam povedal, da me boste poznali. Jaz tudi vem, da bi bilo zame morda bolje, ko bi se ne bil navzel te navade. A kar je, to je in mir besedi! Zato me ne bo nikoli nihče slišal, da bi mu rekel: Pijančuj!, ampak zmemor pravim: Varuj se vruga, delaj tako, kakor me slišiš, ne tako, kakor me vidiš! Pa se bova že še kaj pomenila o moji šoli in druge reči. Zdaj grem dol v vas, če imajo kaj za suho grlo za primako. Če ste prinesli kaj učenih bukev, jih bova kdaj skupaj pogledala in se bom še en pot pomladi in se še marsičesa domislil.“

Lovre je še precej časa gledal za starim, kako je korčil čez vrt. Noge so se mu že opletale, na gosto je že stopal, vse je spominjalo na to, da ni daleč tisti čas, ki bo življenju tega moža storil konec, in vendar mu je bila strast še tako živa! Pač čudna reč to, da more človek

drugače ravnati, kakor mu veli razum, razum — največja moč v njem!

ČETRTO POGlavJE

*Pogovor vmes vname
od modrih se jim glav,
od sladkosti življenja
in od njega težav;
in če se menim ž njimi,
nobenemu ni mar,
da nisem bil še v Rimi,
na vojski še nikdar.*

Fr. Levstik

Če je kdo sodil iz tega, kar smo do zdaj pravili o Kvasu, da bomo Lovretu za petami do konca te suhotne pravljice, to je, da bomo njegova najmanjša dejanja načrtali s tisto jezičnostjo, ki jo včasih občudujemo, poslušaje naše stare matere, rojene v prejšnjem stoletju, ali da bomo stopinje svojega junaka sledili v temotni preteklosti štiridesetih let tako vestno kakor sloveči angleški novelisti, ki, vpeljevaje svojega viteza v kako izbo, celó ne pozabijo povedati, da je kljuko pritisnil — kdor tako sodi, ta ni prave pogodil.

Nikakor pa se s tem nočemo hvaliti, ker vemo, da ni taka obširnost reč, ki jo vsak pisac lahko posnema, ampak da je tistemu, kdor jo hoče uporabljati, potreba posebnega božjega dara tako, ko ribi vode, in ta dar je živa domišljija.

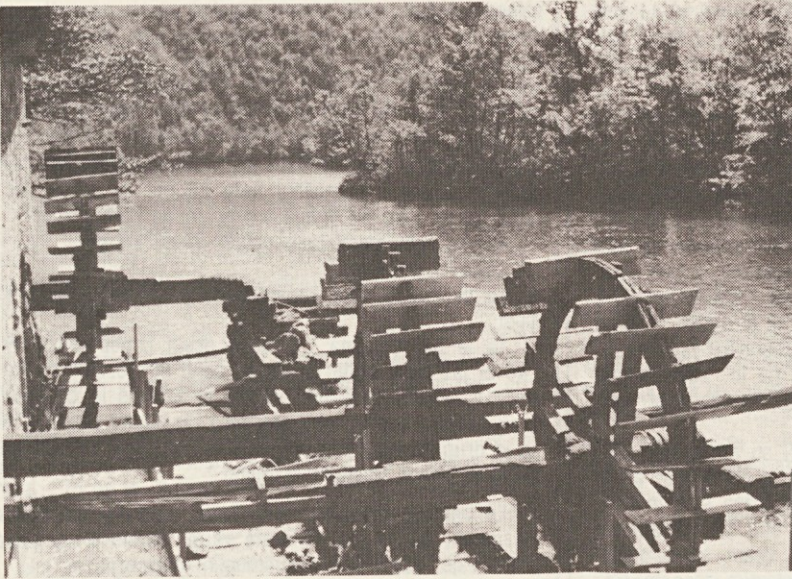
Ker se pa s tako domišljijo pisavec te pravljice ne more ponašati in ker bi rad postavil bravcu pred oči še nekaj poštenih možakov čisto stare korenine, zapustimo za več časa svojega mladega prijatelja na Slemenicah, naj se seznanja in udomačuje, kakor mu je drago, ter pogledimo dol v Obrhek, kmečko vas, ki stoji dalj časa, kakor bi kopa dedov, živečih zavrstjo, pomnila. Pot do tjakaj ne bo dolga, kajti komaj četrtr ure ti bo treba, če malo urneje stopiš, in gospod Dolef so, kadar so se od pijanosti najbolj opotekali, prišli v pol ure.

Nekateri gospodje učenjaki trdijo, da je za deželno zgodovino zelo imenitna etimologija lastnih imen starih krajev, mest, hribov, vasi. In ker je med temi tudi slavni Šafařik, verjamem tudi jaz, da čepi včasih v kakem imenu kaj več kakor samo ime.

Zavoljo te vere sem že dostikrat, kar sem izvedel povest o desetem bratu, premišljal in dejal sam pri sebi: „Kaj vruga bi se dalo iz Obrhka po odmečku, pristavku, spremnitvi in predevku posameznih črk, po iznajdbi korenike v sanskrtu in materi staroslovenščini — izpeljati in izkazati vsaj toliko, da bi Slovence za trenutek osleparil in preveril, da znam več ko hruške peči?“

A povedati moram danes, ko je čas, da bi svojo navidezno učenost očitno pokazal, da nisem prišel s svojo preiskavo nič dalje, kakor da imam ponižno misel: Obrhek se pravi vasi samo zato, ker je stavljen ob vrhu na levici že imenovalne doline, kjer je bil grajski ribnik.

Zraven te misli imam pa še drugo, manj razvito, namreč to, da je pri vsej moji prizadevnosti in preiskavi še

NA KOLPI se še vrtijo stara mlinska kolesa, ki poganjajo mline.

**Obršcanje
so bili
najboljše
duše, kar si
jih je
mogoče
misлити.**

zmerom mogoče, da je Obrhek dobil ime od tega staroslovanskega malika ali od onega božanstva, samo da sem jaz prekratkega pogleda in da imam premalo ali pa nič genialnega duha naših starinarjev. Morda mi bo pri možni drugi izdaji Desetega brata kak dobrovoljen stari-noslocev pomagal iz zadrege ter mi pod črto tega lista napravil majhen komentarček.

Obrhek, je imel ves od kraja, s Krjavljevo kočo vred, nad hišnimi vrati dvaindvajset številik. Da so bile hiše po večini lesene ali samo ometane, da so bili posamezni tramovi, čeravno iz bukovine, vendar že črvivi in črno zakajeni, da so bile nekatere strehe, kakor se je iz za-rez na slému bralo, že petnajstkrat s slamo prekrite in je tu in tam kaka luknja krovca skoraj že v šestnajsto prosila: to nam potrjuje že izrečeno verjetnost, da je bil Obrhek star.

Obršcanje so bili pa tudi najboljše duše, kar si jih mo-reš misлити. Dasiravno siromašni kmetavsi in revni ko jare miši vsi do enega, katerega bomo še omenili, ravnali so se vendar po božjih in cerkvenih zapovedih; odrajtovali so fronke in desetino in bero, če je bilo le za žive in mrtve mogoče, ob pravem času.

Dasiravno so možakarji včasih malo porentačili in po-pleli, kadar so jih ženice razjarile ali kadar je pri pipi to-baka govornica tako nanesla, da se je podalo bolj možato, če so med poštene in mirne besede vpletli hudiča ali vraga; dasiravno so se obrški fanti, da bi ohranili staro navado in svojo čast, sešli na večer sredi vasi, polegli pod „velikim čampjevim drevesom“ in zaokrožili kako staro pesem; čeravno so imele ženice tisto čudovito last-nost, ki jo je že pred več ko devetnajststo leti našel pri Galijancih Julij Cezar — zvedavost namreč: vendar so

bili pri vseh teh slabostih Obršcanje pobožnejši ko vsi njih sosedje okrog in okrog.

Vsak večer si slišal v posameznih hišah petdesetkrat ponovljeno češčenomarijo z roženkranskim dostavkom; v sredi Obrhka pa je stalo leseno znamenje s kaj malo umetelno izrezljano podobo Križanega, kateremu so vaš-ka dekleta na vsako pomlad olupšale glavo z venci in rožnimi kitami in pred katerim se je vsak vaščan mimo gredoč spoštljivo odkrival, spomnivši se na smrt in na fajmoštvo besedo, tudi če je ravno šel od krčmarja Obrščaka ves vinski in težak.

Ta ravno imenovani mož je bil glava vse vasi in ne-ovrgljivo zelo potreben za okolico, če smemo zaupati ti-stim, ki trdé, da človek najbolje stori, če nepotrebne, to je ne živo živo potrebne denarje zapije, ali da lepše po-vedo, dá spraviti tistemu dobrotniku, ki mu ponudi po-kusiti sladke kaplje. Že samo to, da se je vsa vas ime-novala po njem, mu je moralo pridobiti nekaj veljave, kajti pravil je on in njegovi očetje, da je nekaj stala na Obrhku samo njegova hiša in da so se drugi sosedje na-selili okrog njega, to se vé, menda kmalu potem, kar je nehal bob rasti v klasju in se je spremenil v stročje. Ko-liko imenitnejši mož je moral torej biti Obrščak, ker so zraven imenovane zgodovinske in imenske veljavnosti pristopile še druge reči, ki so ga vzviševale nad vse vaščane. Bil je namreč krčmar in župan in potemtakem naravni brambovec in zastopnik vsega, kar je zadevalo sosesko.

Njegova postava — bil je velik, rdečega lica, nosil je toliko trebuha, da se je dalo spoznati, da ne goni sam voličev za brazdo — ta je popolnoma pristajala drugim lastnostim, vnanjim in notranjim.

Premožnejši ko drugi sosedje, je kakemu revežu vča-

sih tudi frakeljček natočil na upanje in, čeravno se niso taki dolžniki nič kaj posebno podvzivali, da bi svoje dolgove poravnali, je imel vendar Obrščak od njih vsaj toliko dobrega, da so rekli: „Nič napačen mož ni to.“

Kadar je bilo kaj govoriti za sososko, so se sosedje ustopili za Obrščaka in on je imel tačas samovoljo.

Čeravno se ni bil naučil ne brati ne pisati — zakaj pred štiridesetimi leti so se ljudje s takimi rečmi manj pečali — se je bil vendar toliko izuril, da je po lastni iznajdbi zapisoval, koliko poličev je imel pri tem ali tem sosedu na dolgu. Obrščak je imel namreč v treh znamenjih vso matematiko in vso abecedo. „Kljuka pet, križ deset, kol enó, pa je XVI krajcarjev za en bokal.“ To se vé, da je Obrščak te kole in križe zastavljal tako napóšev, zdaj majhne, zdaj velike, zdaj na to, zdaj na ono stran viseče, da jih ni mogel razumeti več živ krst, ampak le on sam.

Ker pa je bilo takih dolžnikov, ki so na upanje pili, obilo, in ker je bil krčmar prepošten in prevesten, da bi bil s svojim pisanjem napravljaval zmešnjavo sebi in drugim in terjal od tega, ker je zapil oni, je zaznamoval Obrščak kovačevo vrsto na prazni strani stare pečati (drugega papirja ni poznal) z rogovilastim zaznamkom, ki je imel pomeniti klešče, grajskemu Dolfu je napravil v zapisnik nekaj črt, ki so hotele naslikati škrice pri suk-nji itd., drug je imel drugo znamenje.

Prebravši popis krčmarjeve osebe, vem, da pričakuje častiti moj bravec okoli tega poštenjaka zbrano družbo, zlasti če se še domisli naše posebne pravice, ki sem jo omenil od kraja prvega poglavja.

Bilo je okoli treh popoldne, ko so sedeli Dolef, deseti brat Martinek, dva kmečka možaka pri enem, dva druga — eden mlad, čeden fant okrog dvajsetih, imenovan Francelj Dražarjev, eden pa več ko še enkrat toliko star, Miha izpod Gaja — pri drugem vinu. Ker je krčmar videl, da hočeta poslednja dva govoriti sama med seboj, se je mešal le bolj med prvo družčino.

„Jej, naj te vrag!“ je dejal eden kmečkih možakov, Matevžek, „gospod Dolef, kaj je zdaj v vašem gradu novega, kaj? Tako je vendarle res, da ste dobili novega šolmoštra, sami zase, posebej. Enega sina ima slemeniški gospod, ta vaš brat, pa daje učitelju jesti in piti in — kaj bom drugače govoril: preskrbi mu dobro váse in dobro náse in še denarja mu bo dal, vem da, in kaj bo iz vsega tega? Nič!“

„Denar bo potekel,“ pravi drugi.

„Vidva tega ne razumeta; rajši molčita!“ je dejal Dolef.

„Kaj bi vraga ne vedel?“ se huduje Matevžek. „Ali nisem celo zimo zaganjal svojega paglavca k šolmoštru, da bi ga kaj izučil? Po svetem Urbanu, to se vé, sem moral imeti pastirja, potlej je s šolo proč. Pa sem mu ondan, ko sem v mestu prašiče prodal, kupil bukvice, češ naj fant v cerkvi moli z branjem, da ne bo stal pred Bogom kakor trot. Ali menite, da je znal brati! Hudirja je znal, namalanega! Beri kaj iz bukvic, sem mu dejal v nedeljo popoldne. Pa se je pripravljaval ko bõlni iz postelje, tako zbiral besede in tolkel in jecjal, kakor bi jedel kislo repo iz škrbaste sklede. In ko mi je ondan birič

prinesel pečat, zakaj nisem napeljal peska na cesto, ni mogel še razločiti, kdaj je postavljen dan, da se imam zglasiti pri gosposki. Šember te vzemi, sem dejal, pokaj sem te pošiljal vso ljubo zimo k šolmoštru, ko se nisi nič naučil in si še večji telek ko jaz sam. Mar bi bil imel jaz fanta doma, da bi mi prejo v klobčiče vil! Zato jaz pravim, grajski gospod mora imeti čudno pamet, da daje našemu farnemu šolmoštru bero ko mi vsi in še več, potlej si pa sam še enega vzame in ga sam plačuje.“

„Kaj ne veš, zakaj tako dela?“ pravi krčmar.

„Zakaj?“ pravi mož.

„Ko bi imel ti tako kopico denarja, bi pa ravno tako delal.“

„Ta je pa resnična,“ pristavi drugi izmed možakov.

„Ko bi jaz ali ti hodil po ajdovi setvi od kozolca do kozolca z velikim poveznim vozom in z žrdjó in bi izpulil vsak deseti snop in tako nekatero razstávko pšenice, ki so jo drugi ljudjé pridelali, napeljal domov, i, menim, da bi potlej denar trosil in razmetal.“

„Le pijte pa molčite!“ reče Dolef, ki ga je že imel v možganih, da so mu oči lezle vkup; potem je, z glavo pritrkovaje, začel peti z onemogliim glasom:

„En starček je bil,
je vince rad pil,
je glažek izpraznil,
je družga nalil.“

A modri možje z Obrhka se niso dali motiti od pesmi gospoda Dolefa, ki so jo slišali že nekatero in nekaterokrat.

„Pritožili se ne bomo čezenj,“ pravi krčmar, ki mu je

BELOKRANJSKI MOTIV. Na tej težki zemlji so ponekod še „steljniki“ — breze in prapot, po bregovih pa vinogradi.

prišlo na misel, da bi utegnil gospod graščak izvedeti, kako zaničljivo se je v njegovi hiši govorilo o njem.

„Bog obvaruj!“ je dejal drugi izmed sosedov, ki je bil Obrščaku dolžan nekaj grošev in se torej ni spodobilo, da bi stal na nasprotni strani. „Dober gospod je, on bi ne mogel ubožčka dregniti s palcem v oči kakor kdo drug“.

„Kaj se vama meša? Kaj sta šlevasta ali šele bosta? Kaj pa odgovarjata na tisto, kar vaju nihče ne vpraša! Jaz nisem dejal, da ni dober, pošten mož, a pameti nima prave, pameti!“ trdi svojeglavo Matevžek. „Jaz bi mu to povedal tudi iz oči v oči, kaj se bom torej bal, če me stric Dolef sliši ali ne. Saj smo možje, ne nosimo modrca, ampak kamižolo, in vemo, kdaj je čas molčati, kdaj govoriti in na uho pošte prenašati. Kaj ni res, go spod Dolef?“

„Kajpak da ga bom še en bokal, še en bokal, še en bokal,“ je blebetal Dolef in prihajal z glavo vedno bliže mize. „To pa to, dolžan sem že — koliko sem že? Nikomur nisem nič zapisil, otroke sem vse preskrbel, ki nisem nobenega imel. — Še en bokal!“

„Saj še tega nismo izpili!“ pravi krčmar.

„Še en bokal!“ je Dolef vedno ponavljal.

„Vidite, tega je že vrglo, za danes ga ima dovolj, božjega daru,“ reče Matevžek, ko je Dolef vstal izza mize in kolovratil na klop k peči, si tam nekaj cunj za zglatve kup zdrgnil in se zleknil po klopi.

„Kaj mu pomaga, da je gosposke matere sin! Kaj mu pomaga, da vé več ko vsa naša vas, da je rajniki poprejšnji gospod zanj iz mošnjička vrget nekateri tolarček? Vse je bilo tako, kakor bi jaz pšenico vsega letošnjega pridelka zakopal v gnoj. Saj je tak človek, dasi ravno dosti vé in zna in ima ime in na sebi nosi suktnjo, še zmerom manj vreden ko jaz ali pa ti, Obrščak, kaj ni res? Za koliko je boljši ko petelin moje babnice? Petelin moje babnice — že dostikrat sem dejal, da ga bom s krepelcem pobil ali pa Krjavlja najel, da mi ga bo ustrelil — petelin drugega ne dela na božjem svetu ko škodo, in to je: na dvoru mi vse razbrska in razkoplje, med seno mi nanese tistega perja, da pozimi junci dobo kašelj, in ječmen mi pozoblje. Za drugo ni na svetu. Tako tudi ta gospod Dolef ne tava pod soncem za drugega, kakor da nič ne dela, da tlači travo in da vino, dar božji, končuje.“

„Glej vraga, kako jo je dobro razpeljal, kakor bi pravljico pravil. Vem, da še Martin ne bi bil bolje povedal.“

Čudno se je zdelo možem, da ni danes deseti brat nič govoril in se je vedno obračal na drugi konec mize, kjer sta onadva sedela in se menila.

„To sem vam jaz samo zato postavil, da boste videli, da je res neumno otroke učiti branja, pisanja in vrag vé, kakšne coprnije se še učé. Ta človek je modre, učene glave, pa je bolj neumen ko ti, Krjavelj, ki nič ne veš; ná, pojdi pit!“

Ta poslednji ogovor in konec moževe modrije je veljal starcu čisto samosvoje, nenavadne postave in podobe, ki je bil stopil v hišo in se približal mizi.

A preden je Krjavelj prijel za kupo, da bi radodarnemu sosеду odpil, se prigodi nekaj, kar je storilo, da je mo-

ral oči obrniti drugam, dasi je bil po grlu že skoz in skoz dol suhoten. Kakor je bil torej kaplje željan, je moral pogledati desetega brata, svojega prijatelja, ki se je ravno v tem trenutku spel izza mize, zrastle za pedeni višje, kakor je bil sicer velik, strahovito metal okrog sebe oči in napolned zarohnel nad starejšim izmed spodnjih dveh pivcev:

„Ti, Miha izpod Gaja, nisi vreden, da za mizo sediš. Ti si oderuh, tebe bomo dali h konjederki v službo; vrgli te bomo na smeti, če se ne pobereš brž ven! Ven!“

Tisti, kateremu je to veljalo, in njegov sosed sta vzdignila glave pokonci. Priletnemu Mihi so se gube na licu pomnožile in barva se je spremenila v zeleno, ko je videl, da ga Martinek podi ven. Pobedel je od jeze in sramote, da ga hoče tak človek iztirati iz družbe, in ni ga bilo volja iti; nasproti pa je bil toliko babjeveren, da se je bal prepira z desetim bratom, ki bi mu lahko napravil, da mu bodo krave imele krvavo mleko, in veliko drugih urokov. Tudi ga je morda vest toliko pekla, da ni niti šel ne precej odgovoril, zakaj ne gre.

„Ali si me slišal? Kaj sem dejal?“ vpije Martinek.

„Pa zakaj?“ vpraša Miha s svojim zoprnim glasom.

„Zato, ker smo tukaj sami pošteni ljudje, ti pa si mrcina pasja, oderuh! Ti pojdi h konjedercem in rabelnom za hlapca, ne pa med poštene može za mizo. Pogledite, možje,“ se obrne deseti brat do drugih, „tukaj sem dolgo poslušal, kaj imata ta dva, in Bog Oče me udari, če sem še kaj takega slišal. Za štiri tedne odloga prasi ta vaš sosed Francelj. Vsi veste, da temu hudirju denarja ni treba. Pa zakaj ga tako terja, da se še z jekom ne da preprosi? Zakaj Francelj je res jokal pod pestmi, le pod oči ga pogledite! Zato, ker mu méni domačijo prodati, ker vé, da ga bodo potlej v vojake vzeli in da bo potlej lahko v svojem šestdesetem letu za njegovo deklico hodil, palica ga potiplji! Kaj počnemo z njim? Ali ni prav, da se naprvo izkida izpred nas?“

„Aha, dobro govoriš, Martin!“ se oglasi Krjavelj in izpije glaž.

Drugi možje so pa na Spakovo vprašanje molčali, in sicer iz raznih razlogov. Krčmar Obrščak se ni hotel Mihi zameriti, še manj pa desetemu bratu, ker je dobro vedel, da, če z enim potegne, drugega ne bo več blizu. Izmed pivcev pa je bil eden Mihi v rodu po krvi, drugi pa po mošnji; torej sta se oba tako namuzovala, da se ni vedelo, ali odkimavata ali pritrjujeta.

„Ven bom šel, a berači me ne bodo podili!“ pravi Miha.

Deseti brat je pa stopil izza peči in z močjó, kakršne ne bi v njegovih koščenih udih nihče pričakoval, ubere Miha za vrat in ga zlahko zveče izza mize do vrat ter ga sune venkaj.

Krčmar, ki se pri vsem tem ni ganil, je zdaj dejal: „Prav, saj ta skopuh ne da tako dosti več skupiti ko nič.“

Kakor bi se ne bilo nič zgodilo, tako se usede Martinek zopet za mizo.

iz našega zdomstva

razširi, raztegni se, krog domovine,
razpni se kot morje
v brezbrežno obzorje,
dom moj!

Župančič

anglija

Septembrska številka Naše luči nas je nekako prehitela, tako šele tokrat poročamo o našem *Slovenskem dnevu* v Rochdalu. Bil je prisrčen praznik tam v našem Beechwoodu, najprej v cerkvi in potem v dvorani. Rodila ga je zvesta požrtvovalnost in nesebičnost naših ROCHDALSKIH PEVCEV! Vso težo priprave nosi dejansko naš pevski zbor, ki ga že dolga leta vodi neutrudni profesor dr. Ilič. V dvorani je bilo takole povedano:

Nebesa so seštelala vse ure, delo in trud, stroške in kilometre za dan današnji. Ogenj gori, sveti in greje. Ni ognja brez žrtve lesa. Grejemo se ob skupni žrtvi, strežbi, darovanju. Zato je naš Slovenski dan lep, kot je lepo belo ajdovo polje, lep, kot majsko nedeljsko jutro, lep kot lipov list. Hvala, Gospod, za vso to

lepoto, za veselje, ki veje iz lipovega lista!

V Coventryju je julija *umrl* Ivan Gostenčnik. Bolehal je za težko, nezdravljivo boleznijo. Kot je živel — sam, tiho in skrito, tako je tudi umrl. Našli so ga mrtvega v njegovem stanovanju. Rodil se je v župniji Muta na Štajerskem, dočakal je 74 let. Odpočij se v večni Svetlobi, dragi naš Ivan in prosí Boga za nas!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — V nedeljo, 24. avgusta, smo spet začeli z rednimi božjimi službami. Prvo nedeljo je bila udeležba vernikov bolj pičla, naslednjo nedeljo pa še kar dobra. V nedeljo zatem pa spet majhna. Za-

kaj tako? Res je, da se je število Slovencev zmanjšalo, pa jih je še vedno toliko, da bi lahko zasedli vse klopi v cerkvi. Če ne bomo bolj skupaj držali in pripravljeni tudi nekaj žrtvovati za skupnost, bo slovenska katoliška Misija v Linzu kmalu zamrla.

V Centru smo med tem praznovali *dva rojstna dneva*. G. Mirko Haber in g. Zlatko sta nas pogostila, za kar se jima zahvaljujemo.

Na krožnem potovanju po Avstriji se je v Linzu oglasil tudi ženski oktet iz Slovenije. Naše žene so jim pripravile v centru večerjo in jih tudi sprejele na prenočevanje. Škoda, da je bilo to med tednom. Pa so se kljub temu zbrali k maši v Kleinmünchnu, kjer je zbor lepo prepeval. Vsem gospem, ki so žrtvovale čas, prav lepa hvala.

SALZBURŠKA

TENNECK — V torek, 5. avgusta, je za kapjo *umrl* upokojeni lastnik železarne v Tennecku ing. Weinberger v 79. letu starosti. Pokopan je bil 12. avgusta ob cerkvi, ki jo je dal zgraditi. Pokojnik je cenil naše delavce. V času, ko je bilo dosti dela, je pošiljal svojega personalnega referenta v Ljutomer in okolico, da je nabral ljudi, ki so bili pripravljeni iti na delo v Avstrijo. V času dobre konjunktore je bilo zaposlenih okrog 60 tujih delavcev, med njimi skoraj sami Slovenci. Skrbel je tudi, da so delavci imeli dobra stanovanja, na vsak način boljša kakor po večini po drugih podjetjih. Naj v miru počiva.

Na drugo nedeljo v septembru smo bili bolj maloštevilni pri božji službi. Društvo Oton Župančič je

Rochdalski
pevski šopek
na odru

priredilo prav to nedeljo svoj jezenski piknik. Lepo in toplo vreme je vabilo v naravo. Tako je več tahi, ki radi pridejo k maši, zvabilo tja.

KOROŠKA

SPITTAL ob Dravi — V soboto, 16. avgusta, je v spittalški bolnici *umrla* ga. Mavričeva, vdova po pokojnem finančnem inspektorju. V Samonigovi bolnici je bila operirana na črevesju, pa je bilo telo zaradi starosti (86 let) preveč zgarano in je prevedena s svetimi zakramenti vdanu zaspala. V torek, 19. avgusta, je bilo slovo od nje na pokopališču in nato maša v Marijini kapeli, nakar so pokojno odpeljali v Ljubljano, kjer so jo ob mozi položili k večnemu počitku. Naj v miru počiva!

PREDARLSKA

Planinski izlet na Lustenauer Hütte — Zaradi vse večjega onesnaževanja okolja po mestih in prometnih krajih gredo ljudje na izlete na planine in hribe. V sobotah, nedeljah in druge dela proste dneve si privoščijo oddih v krajih, kjer je še kolikor toliko mirno in znosno življenje. Tudi naši planinci organizirajo pohode po planinah in vrhovih, kjer naj bi se srečevali Slovenci in spoznavali lepote dežele, kjer živimo.

Že pred počitnicami smo načrtovali izlet na Bodele in Lustenauer Hütte, kjer bi imeli tudi mašo. Domenili smo se za zadnjo nedeljo v avgustu, ko se vrnemo z dopustov. Nevarnost je, da pozabimo v dopustniških dneh na take stvari. Predno se zopet navadimo na ustaljeni red, bodisi za slovenske maše ali kaj drugega, mine precej časa, pa tudi truda, da se življenje dodobra uteče. Tako je bilo tudi tokrat z našim izletom. Le nekaj najbolj vztrajnih planincev in ostalih „dobrovoljcev“ se je udeležilo tega izleta. Zbirališče je bilo na Bodelah, kamor smo prišli z avtomobili in jih tam pustili. Številne skupine turistov so se zbirale, da bodo to nedeljo preživele na različnih krajih planinskih postojank. Naš cilj je bila kapelica na Lustenauer Hütte,

kjer smo imeli mašo. Sicer se je kapelica napolnila, ker je majhna. Če bi nas bilo več, bi imeli mašo kar na prostem, kot prejšnje leto. Ob lepem sodelovanju vseh navzočih in petju nam je čas kar hitro potekel. Božja beseda, ki v takem kraju gre bolj do srca, nas je vzpodbujala k ponižnosti in vdanosti. Bog se razodeva ponižnim in preprostim, kot je preprosta narava, kjer smo se zbrali. Doživetje Boga in njegovih stvari človeka sili k molitvi, zahvali, občudovanju in majhnosti. Po maši pa še posnetek za spomin na lepo nedeljsko srečanje.

Nedaleč od tod je planinska kočica, kjer smo se še telesno podprli. Posedli smo pred kočico, si tešili lakoto in žejo ter načrtovali, kako bomo preživel ostali nedeljski popoldan. Dan je bil lep in topel in narava nas je kar sama vabila v objem. Pred nami so bile planine, ki so vabile pogumne in zagnane planince, pod nami pa Bregenzerwald, široka dolina, posejana z vasicami in čudovitimi sprehajališči. Za vsakega po izbiri! Komur pa se je zdelo dovolj, se je odpravil k svojemu „konjčku“, da ga ponese domov.

Ko bi nas bilo še več, bi bilo doživetje še lepše. Pa spet prihodnjic bolj množično, z večjim pogumom in voljo.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

MAASMECHELEN: Slomškov pevski zbor je zadnjo nedeljo v avgustu pri Korelčevih imel svoj *vsakoletni piknik*. Vročine nismo trpeli. Hvala vsem za požrtvovalno sodelovanje.

Zakonsko zvezo so sklenili: V Soumagne je g. Stany Wyrzykowski povedel pred oltar svojo nevesto gdč. Karino Corbusier, v Houthalenu je bivši član Vesele mladine sklenil poroko z gdč. Ludgard Deehers, v univerzitetni župniji Leuven pa je naša bivša odlična sodelavka gdč. dr. Karina Ackovič poročila g.

Vljudno vabimo na SLOVENSKI DAN

v Belgiji, ki bo v soboto, 11. okt. 1986, v Kultureel Centrumu v Eisdén-Cité, občina Maasmechelen.

Ob 16. uri bo služba božja, pri kateri bo sodeloval študentovski mešani zbor Slomšek iz Maribora.

Sledil bo kulturni program, pri katerem bodo sodelovali:

- Študentovski mešani zbor Slomšek iz Maribora
- Mešani in moški pevski zbor Slomšek iz Limburga
- Hrvatska folklorna plesna skupina Vatroslav Lisinski iz Liège
- Folklorna plesna skupina Vesela mladina iz Limburga.

Prosto zabavo bo vodil ansambel Oto Lesjak iz Nemčije.

Domače kulturne delavce in goste iz Maribora in Liège more dostojno sprejeti in pozdraviti le nabitvo polna dvorana slovenskih bratov in sestra ter njihovih prijateljev drugih narodnosti.

Pokažimo, da smo
PREBUJEN NAROD!
Pridite!
Bog Vas živi!

„Slomšek“

Johana Vloka iz Kapstada v Južni Afriki. Vsem trem mladim parom iskreno čestitamo in želimo obilje božjega blagoslova na njihovi novi življenjski poti.

Naše dobre želje spremljajo prav posebno go. Karino Ackovič, ki je bila izvrstna pevka v našem zboru in sposobna in uspešna učiteljica naših najmlajših. Upamo, da nas ne bo čisto pozabila.

Naši ranjki: V Cheratte-u je po večletni bolehnosti umrl g. Ivan Rot, star čez 80 let, rojen v Žagi pri Bovcu. Kot mlad fant je prišel v Belgijo in se zaposlil v rudniku. Bil je družinski človek in dober prijatelj. Dolgoletno bivanje v tujini ga ni odtujilo domačemu kraju. Rad se je vračal med svojce in bil srečen v

Pokojni Ivan Rot iz Cheratta

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Ko smo z novim šolskim letom zopet povabili naše družine k verouku in v slovensko šolo, bi morda za vse bilo dobro, da bi se zamislili ob komentarju, ki ga je o tem napisala „Družina“ v številki 34-35, kjer je med drugim rečeno: „Niti najboljši katehet na svetu pa ne more nadomestiti družinskega življenja. Na to bi kazalo temeljito pomisliti, ko se začnejo veroučno leto. In ukrepati.“ Komentar velja tudi za nas...

Sicer pa se pridno pripravljamo na 25-letnico Društva Slovencev v Parizu.

MELUN (Seine-et-Marne)

K skupni maši se bomo zbrali v poljski cerkvi v Dammarie v nedeljo, 5. oktobra, ob devetih popoldne.

CHILLEURS-AUX-BOIS (Loiret)

Skupno mašo za naše rojake bomo imeli v nedeljo, 12. oktobra, ob desetih dopoldne. Vsi prijazno vabljeni!

NORD IN PAS-DE-CALAIS

V oktobru, rožnovenskem mesecu, bomo zopet obnovili družinske molitve. Družina, ki moli, ostane edina!

Krstna voda je oblila Janeza Viktorja Wronskega, Magdaleno Chibout in Vito Mihaela Vijačko! Naj jih spremljajo njih angeli varuhi!

Zakrament sv. zakona so si dali: Andrej Leopold Lowys in Patricija Kostur, Henrik Janez Robert Lowys in Sabina Vangrevelling, Friderik Jožef Mihael Zorko in Silvija Marica Dewaele. Na dolga in srečna leta!

Dne 11. avgusta je v Noyelles-s-Lensu v svojem 85. letu življenja po dolgi in hudi bolezni Gospod življenja odpoklical svojo zvesto služabnico go. Frančiško Oblak roj. Odlazek. Zvesta slovenskim in krščanskim tradicijam je v dobrem in

slikoviti Soški dolini. V letih njegove onemoglosti mu je z vso zvestobo in dobroto stala ob strani njegova žena ga. Ivanka. Na njegovi zadnji zemeljski poti so ga spremljali številni rojaki in prijatelji drugih narodnosti. Zapušča ženo go. Ivanko, tri sinove, hčerko in številne vnuke in vnukinje, katerim izrekamo krščansko sožalje.

Na binškošni ponedeljek Slovenci iz Limburga in okolice Lièga romajo vsako leto v Banneux, popoldne pa piknikajo v Ardenah.

Na pariškem majskem izletu je bilo veselo.

Helena napoveduje dogodivščine Rdeče kapice

trpljenju ostala trdna v svojem prepričanju. V zadnji bolezni so sinovi in hčere z veliko požrtvovalnostjo vračali, kar so v mladosti materialnega in duhovnega prejeli od svoje dobre matere. Prijatelji, rojaki in znanci so se na dan pogreba 14. avgusta zgrnili v slovensko kapelo, kjer smo se poslovili od utrujenih ostankov te plemenite žene. Pokopana je v družinski grobnici v Sallauminesu.

22. avgusta je v bolnici v naročju svojega brata Francija preminul g. Milan Zavolovšek. Dolgo vrsto let je bolehal za rudarsko boleznijo silikozo. Ob dobri postrežbi svoje žene je mogel učakati starost 65 let. Tih in pozoren za vsako najmanjšo stvar, je z zanimanjem spremljal vesele in težke trenutke naše slovenske skupnosti. Pokopan je bil 25. avgusta ob veliki udeležbi rojakov in prijateljev na pokopališču v Sallauminesu. Naj bo Gospod obema veliko plačilo! Ostalim domačim naše iskreno sožalje!

Maše in obisk pokopališč za Vse svete in dan Vernih duš bodo po vsakoletnem redu.

Najmlajši (Barbara, Matevž, Ciril, Catherine) ob zaključku šole v Parizu:

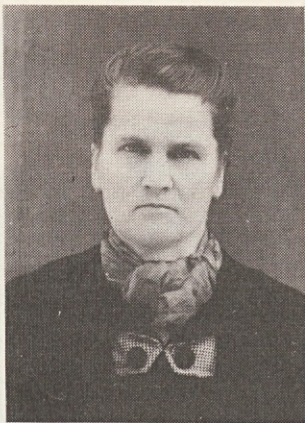
*„Prav vesel iz šole grem,
mnogo lepega že vem.
Kar naučil sem se v šoli,
tega ne pozabim jaz nikoli.“*

AUMETZ

Dne 14. avgusta smo *pokopali* g. Drobneto. Po večletni bolezni, ki ni mogla voditi drugam kot k slovesu iz tega sveta, je vseeno dokaj nepričakovano preminil. Umrl je v bolnici; peljali so ga tja na nasvet zdravnika, ki je bil mnenja, da se je moral malo prehladiti. In tam je še isti dan umrl. Bil je star 83 let in doma blizu Laškega.

G. Drobne je prišel v Francijo že 25. leta in se tudi še vrnil v domovino, sicer pa se je naselil in stalno delal v Aumetzu kot rudar, dokler ni šel v pokoj. G. Drobne je bil zaveden Slovenec in zaveden kristjan. Z veseljem je prihajal na prireditve in na romanja.

Gospo vdovi, ki mu je stregla takorekoč dan in noč in se prav zaradi tega še bolj navezala nanj, želi-

*Pokojna Frančiška Oblak
iz Noyelles-s-Lensa*

ne bi mogla sama skrbeti za svojo ga moža, ki je še vedno precej bolan in zaradi tega so se po želji bolnika odločili, da gredo tja.

Upajmo, da se bo zdravje g. Jankoviča kmalu znatno izboljšalo in da bomo mogli videti oba zopet med nami.

LANEUVEVILLE devant NANCY

Na prvo nedeljo v oktobru ob pol štirih popoldne, kot smo se zmenili še pred počitnicami, obnovimo in nadaljujemo naše zbiranje k maši na vsako prvo nedeljo v mesecu. Rojaki in rojakinje od blizu in daleč lepo vabljeni.

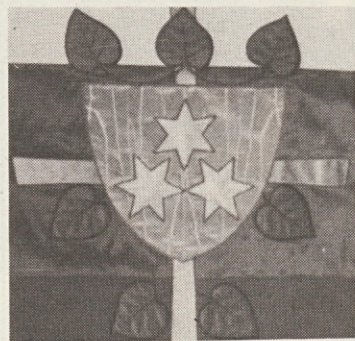
EPERNAY

K slovenski maši se bomo zbrali na nedeljo, 28. oktobra, ob štirih popoldne v cerkvi ali dvoranici. Rojaki, pridite.

nemčija

STUTTGART-OKOLICA

Očenaš v 9 jezikih. — V cerkvi sv. Kilijana v Heilbronn-Böckingnu, kjer imamo Slovenci že desetletje mašo na 4. soboto v mesecu, najdemo na stenah molitev očenaš v 9 jezikih, med njimi tudi v slovenskem. Tam-

*Bog živi vse Slovence
pod streho hiše ene!*

25-letnica Društva Slovencev v Parizu

Proslava v Slovenskem domu
v soboto, 8. novembra 1986

Začetek proslave
ob šestih zvečer

Po proslavi domače srečanje

mo, da bi z božjo pomočjo to novo odločitev pogumno prenašala v za-
vesti, da kar Bog stori, vse prav
stori.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Gospod in gospa Jankovič sta odšla 18. avgusta v Bretanijo k svoji hčerki Zofki, poročeni Rabaron. Gospa Jankovič, ki se je le 2 dni prej vrnila iz Jugoslavije in ki je še kar dobro pri zdravju za njena leta,

*Sestra Marija Kleva ob svojem zla-
tem jubileju v Tourcoing, Nord.*

*Zbor iz Repentabra na izletu z ladjo
iz Cannes na otok St. Honorat
(glej Naša luč 6/86).*

Otroški zbor iz Repentabra, ki nam je priredil koncert slovenskih pesmi v Nici, pred katedralo v Monacu.

kajšnji župnijski svet je bil mnenja, naj verniki različnih narodnosti, ki pridejo v to cerkev, najedo Gospodovo molitev v svojem jeziku: Nemci, Italijani, Španci, Slovenci, Angleži, Poljaki, Holandci, Francozi in Armenci. Za molitev v našem jeziku so poskrbeli rojaki sami. V steklenem okviru jo najdemo pri levih vhodnih vratih.

Domači zvon v Begunjah. — Člani našega moškega pevskega zbora Domačega zvona so se med dopustom v Sloveniji srečali 27. julija v Begunjah na Gorenjskem, kamor so povabili tudi tiste nekdanje pevce, ki so se že za stalno vrnili v domovino. Eden od tistih je Filip Arko, ki živi s svojo družino v Begunjah in ima tam gostilno. O nastopu zbora je zapisal tednik Družina takole: „Ubrano in doživeto je bilo petje in sodelovanje pri maši, kakor tudi litanije Matere božje, ki so jih štirlj glasno zapeli popoldan. Dirigiral je Damjan Jejčič, na orgle pa je igral domači orgnist Peter Arko. — Že

po kosilu, posebej pa še po ogledu cerkve sv. Petra, je še dolgo odmevala pesem v veselem in prijateljskem razpoloženju...“

Smrt je trikrat kosila. — Poletni meseci so iztrgali iz naše srede tri

rojake, vse v najlepših letih življenja.

V Fellbachu je 2. junija umrla zaradi rakovega obolenja 42-letna rojakinja Marija Domajnko roj. Fingušt, rojena v Zg. Gorci, župnija Cirkovce. Na slovo od tega sveta se je v luči vere zavestno pripravljala. Nad dve leti je vedela za težko bolezen, ki jo je ponovno prisilila v bolnico in tudi na operacijo. Zadnja ura ji je stekla na njenem stanovanju v Fellbachu ob navzočnosti ljubljenega moža Jožefa, dobre prijateljice Veronike Vukove in dveh nemških gospe, ki so pokojni Mariji v zadnjih tednih življenja zvesto stala ob strani.

Pokojna Marija Domajnko je žive-la v Nemčiji od leta 1966 naprej in je nazadnje delala pri zavarovalnici Allianzversicherung v Stuttgartu. Leta 1964 se je poročila z Jožefom Domajnkom, delavcem pri Daimler Benzu v Stuttgartu. Oba sta pridno varčevala in si v domovini postavila dom, kamor bi se v pokojninskih letih rada vrnila. Marija se je vrnila domov ob lepem vencu iz delavnega mesta in ob šopku cvetic slovenske župnije v Stuttgartu, a ne na svoj dom, pač pa na božjo njivo v Cirkovcah. Naj počiva v miru! Možu Jožefu in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

V bolnici v Ljubljani je 23. junija za srčno kapjo umrl 51-letni Janez Perovšek iz Stuttgarta, kjer je več

20. aprila letos je obiskal Slovence pri maši v Aalenu na Württemberškem dopisnik „Družine“, gospod Pavlič. Po maši jih je ujel v kamero.

Šolarji in mladinci, ki so muzicirali na materski proslavi v Stuttgartu, 11. maja letos. V sredi je gospa Angelca Bukovšek. Njej je bila posvečena posebna melodija njenih štirih sinov: Petra ter trojčkov Filipa, Martina in Štefana.

Pokojna Marija Domajnko v cvetu življenja. Umrla je 2. junija letos v Fellbachu v Nemčiji.

let živel in delal. Zadnja leta mu je nagajalo srce in trpel je zaradi bolezni na očeh. Zaprošil je za invalidno pokojnino. Med bivanjem v domovini je moral v Ljubljano v bolnico, kjer se je zdravil mesec dni. Tam ga je 23. julija zadela srčna kap, da je za zmeraj zaprl oči v veliko žalost žene Marije in hčerke Majde, ki sta živeli skupaj z njim v Stuttgartu. Pokojnika so pokopali na domačem pokopališču pri Sv. Gregorju na Dolenjskem. Vsem, ki jih je smrt težko prizadela, iskreno sožalje, pokojnemu Janzu pa pokoj v božjem naročju.

Iz letnega dopusta se ni vrnil prav tako 51-letni rojak Stanko Ptičar iz Esslingena, delavec pri Daimler Benzu v Mettingenu. S svojo družino je živel od leta 1965 v Nemčiji. Svoje prihranke je vlagal v svoj novi dom v domovini v upanju, da se bo tja vrnil v pokoj. Zadnja leta se je bal, da bo moral prezgodaj v rento, saj je težko trpel zaradi bolezni v križu in na srcu. Ponovno je moral k zdravnikom in tudi kura mu ni veliko pomagala. Čeprav se je čutil bolnega, je ostal na delovnem mestu. Julija meseca je odšel s svojo družino na dopust v Gaj pri

27. aprila letos so bili Slovenci v Oberstenfeldu že pomladansko razpoloženi, kot nalašč za fotografa, ki je bil navzoč. Posnetek je bil narejen po mesečni maši.

Zg. Polskavi. To pot se je posebej veselil, da bo mogel preživeti dopust v svoji hiši. Na žalost pa mu bolezen ni dala miru. Zdravnik ga je napotil v bolnico v Mariboru. Tam so ugotovili, da je srce precej prizadeto, ki mu je 27. julija za stalno obstalo. Pokojnikovo truplo so položili v domačo zemljo na pokopališču v Cirkovcah.

Pokojni Stanko Ptičar je bil Slovencem v Stuttgartu dobro poznan, saj je kot odličen harmonikar s svojim kvintetom nekajkrat nastopal na naših prireditvah. Sedaj je odšel v svet božjih melodij. Naj ga napolni jo s svojimi lepotami! Ženi Tereziji in otrokoma Stanki in Bojanu ter vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

Krstili smo: v Esslingenu Dayno-Danijelo Geisler, hčerko Janeza in Brede; v Stuttgartu Sandro Janžekovič, hčerkico Terezije; v Böblingenu Tomaža Brumca, sina Cecilije. — Čestitke k božjemu otroštvu mladih kristjanov!

MÜNCHEN

● No, jesen prihaja v deželo, šolarji so spet začeli s poukom, župnije pa z razvijanjem svojih delovnih programov.

Računali smo malo s tem, da bo-

mo morda novo šolsko leto že začeli v novih župnijskih prostorih, pa so vzeli lastniki prenovo hiše, kjer bo župnišče, tako zares, da bo prenavljanje trajalo še nekaj mesecev. A življenje ne čaka, in z delom smo začeli v doslejšnjih prostorih.

Med počitnicami niso bile nedeljske maše prekinjene, čeprav nas je bilo kakšno nedeljo v cerkvi zares malo. Maše so slej ko prej vsako nedeljo. Poleg njih smo spet začeli s sobotno šolo, pevsкими vajami, pogovori ministrantov, sejami župnijskega sveta, obiski bolnikov, širjenjem verskega tiska... Večja prireditve v tem mesecu bo vinska trgatve.

● **Umrli** je naš faran iz Münchna g. Oto Rozman, in sicer 6. septembra v Emmendingenu blizu Freiburga.

Pokojni je bil rojen pred 56 leti v Mariboru. Tam se je izučil za elektromonterja, se poročil in v zakonu dobil dve hčerki. Žena mu je umrla, sam pa je s hčerkama odšel leta 1958 v Avstrijo in že čez leto dalje v Zahodno Nemčijo, kjer se je naselil v Waldkraiburgu. Od tam je hodil na delo v München, kamor se je leta 1971 dokončno preselil in sicer k svoji materi. Pred skoraj dvema letoma se ga je lotila neozdravljiva bolezen, za katero se je večkrat

Po zadnji slovenski maši v cerkvi na Hexenbergu. Odslej se bomo zbirali v Heerlerheide.

zdravil. Zadnje tedne je hotel na zdravljenje v Švico in se med potjo ustavil pri svoji starejši hčerki blizu Freiburga. Tam je čez tri tedne umrl.

Pokojni je bil miren, plemenit značaj, priden in dober delavec, varčen in urejen človek. Bog naj ga sprejme v večno veselje, saj je v življenju poznal le bolj trpljenje in žalost.

Lenčka sodeluje tudi pri Slomškovem zboru v Belgiji.

Čestitamo in želimo vedno novih uspehov.

Pok. g. Oto Rozman
iz Münchna

nizozemska

Odselj bodo naše mesečne maše in vse naše verske slovesnosti v župni cerkvi v Heerlerheide. Vse rojake vlijudno vabimo k sodelovanju.

Odbor društva sv. Barbare se pridno pripravlja na 60. obletnico društvenega delovanja, ki bo 31. maja prihodnje leto.

Letošnje martinovanje bo 9. novembra v Cornelius huis v Heerlerheide. Iskreno vabimo.

Maastricht: G. Lenčka Sodnik, poklicna pevka, se vedno bolj uveljavlja v svojem poklicu. Dirigenti in režiserji občudujejo njen glas. Ga.

švedska

LUND

Katoliški župljani v znanem univerzitetnem mestu Lund na jugu Švedske so končno dobili svojo cerkev, posvečeno sv. Tomažu Akvinskemu. Njena posvetitev v četrtek, 4. septembra zvečer, je imela izrazito ekumenski značaj, ker so se je udeležili tudi trije škofje švedske luteranske Cerkve. Papežev pronuncij za naša dolžnost, ker nimamo pravice prezreti Jezusove volje, ki hoče ljubezen in edinost med svojimi učenci." Posvetitelj, stockholmski škof Brandenburg, je poudaril, da se s posebno cerkvijo za katoličane v mestu, ki ima že itak veliko čudovi-

Po kolesarskem izletu skozi bogata holandska in nemška žitna polja smo se zbrali k pikniku na pristavi ge. Deželak v Brunssumu.

tih cerkva, ne želimo ograditi od drugih kristjanov, ampak poskrbeti za zdravo duhovno rast lastne župnijske skupnosti, da bi bila bolj usposobljena za graditev edinosti in vesoljnosti med kristjani na Švedskem. Švedski zgodovinarji radi omenjajo, da je protestantizem nordijske dežele v marsikakšnem oziru odrezal od duhovnih tokov srednje in južne Evrope, v katere so bile v srednjem veku tako dejavno vključene. Danes, ko se Švedska tem tokovom ponovno odpira, mislim, da nimamo Slovenci kot izrazi ti Srednjeevropejci neke povezovalne vloge le doma, kar se pogosto poudarja, ampak lahko damo svoj delež večje odprtosti in vesoljnosti tudi Švedski.

Mala skupina katoliške mladine iz Borasa se je pridružila krakovski mladini na romanju v Čenstohovo. Robert Košak je bil med njimi in je pripovedoval, kako močno doživetje vesoljnosti in življenjske moči Cerkve je bilo zanje to 150 km dolgo pešačenje med molitvijo in petjem iz Krakova na Jasno goro.

GÖTEBORG

Dosedanji župnik v Göteborgu, po rodu Bask, se je vrnil v Španijo.

Župnijo so ob pomoči škofijskih duhovnikov prevzeli sedaj angleški pasionisti. Za veliki šmaren so novi duhovniki nastopili službo, dva pasionista, po rodu Angleža, in letošnji novomašnik, ki je škofijski duhovnik doma iz Poljske.

Prvo nedeljo v septembru, ko smo imeli v Göteborgu slovensko mašo, se nam je novi župnik John Mc Cormack predstavil. Ob kavi po maši pa se je še z vsakim posebej pozdravil in nekaj časa pokramljal z nami. Povedal je, da ima zelo lepe spomine na Slovence v Nybru, kamor je iz Kalmarja prihajal dvakrat na mesec maševat skupini, v kateri so imeli Slovenci večino. Göteborg z okolico pa ima na področju treh župnij okrog 500 Slovencev, od katerih jih nekaj nad 50 prihaja k slovenski maši v mestno faro, ki ima sama zase nad 8000 katoličanov.

švica

Počitniško srečanje na Ptujski gori. — Kraj letošnjega počitniškega srečanja v domovini je bila štajerska romarska pot Ptujška gora.

Sobotno jutro 19. julija ni bilo nič kaj prijazno, pa vendar se nismo ustrašili in smo se z veseljem podali na goro. V dopoldanskih urah smo prihajali z vseh strani Slovenije, od Prekmurja do Primorske in se zbirali na trgu pred cerkvijo. Nato smo se podali v lepo Marijino cerkev k bogoslužju, med katerim smo navdušeno sodelovali z molitvijo in petjem. Vesele in srečne smo se počutili ob zavesti, da tudi nas sprejema Mati božja pod svoj plašč.

Po maši nam je domači pater minorit razkazal cerkev, orisal njeno zgodovino in njene znamenitosti. Nekateri, ki so bili prvič v tem svetišču, se kar niso mogli načuditi vsem lepotam, med katere spadajo tudi barvna okna, ki ponazarjajo Frančiškovo Sončno pesem. Nakupili smo si še nekaj spominkov, nato pa smo bili povabljeni v župnijski dom, kjer so nas čakale belo pokrite mize. Kmalu je zadušilo po domači prielški gibanci, ki jo je v krušni peči spekla za nas pridna kuharica. S pristno štajersko gostoljubnostjo so nam stregli domači patri in še ena domačinka. Tudi na našo željo niso pozabili in so nam pripravili pletenko dobrega domačega vina. Tako nam je bilo všeč v tisti dvorani med temi prijaznimi ljudmi, da se nam kar nikamor ni mudilo. Veliko smo si imeli povedati, saj se z nekaterimi, ki so se že preselili v domovino, že dolga leta nismo videli. Razpoloženje se je še povečalo, ko je Herman raztegnil svojo harmoniko. Vrstile so se pesmi, šale, dokler nas že precej pozna popoldanska ura ni opomnila, da bo treba spet na pot proti domu. Pred odhodom so se posamezniki vrnili v cerkev, da si še enkrat ogledajo to čudovito sliko Matere božje. V srcu pa se je oglasila tiha prošnja:

O Marija s Ptujске gore, ki na štajerske rodove iz Prekmurja, Panonije trosiš svoje blagoslove, varuj kleni Slomškov narod, varuj ljudstvo Koclja kneza, da bo zvesto v dneh usodnih, ko se svet v temo pogreza.

slovinci ob meji

KOROŠKA

V Št. Rupertu pri Velikovcu so skupaj z zlatomašnikom, frančiškanom p. Bertrandom Kotnikom praznovale še šolske sestre: sr. Huberta Messner iz šmarješke fare šestdeset let, sr. Benvenuta Writzl iz golšavske fare petdeset let, sr. Gema Jank iz melviške fare 25 let in sr. Andreja Melcher iz šentjaskobske fare 25 let redovniškega življenja. — Koroška provinca slov. šolskih sester je imela od 31. 7. — 2. 8. kapitelj. Za provincialno predstojnico je bila izvoljena sr. Karmela Kelih, za svetovalki pa sr. Karolina Krištof in sr. Anuncijata Kežar. — V farnem domu v Šmarjeti v Rožu je bilo tridnevno srečanje študentov. Prišlo jih je 22 iz raznih dežel: iz Trsta, Gorice, Argentine, Vipavske in Koroške. — Tamburaši iz Loč, ki jih vodi Erika Wrolich, so bili na kongresu Cerkev v stiski v Königsteinu v Taunusu (BRD). Sodelovali so pri oblikovanju maše, mladinskega dneva in večeru mladih. — Salezijanski duhovnik Janez Rovani je 1. septembra praznoval 75-letnico. Nekaj let je preživel v taborišču in skrbel za mladino. Pred 40 leti je začel v Žvabeku s trikralsko misijonsko akcijo, ki se je po posredovanju prelata Blümla razširila počasi po vsej Avstriji (Sternsingen). Dolga leta je bil vzgojitelj v Mohorjevem dijaškem domu. — Namesto bolehnega g. Ivana Matka, ki je bil župni upravitelj v Selah, je postal novi dušni pastir salezijanec g. Mirko Rakovnik. Selani so ga slovesno sprejeli 7. septembra. Novi duhovnik je doma pri Sv. Lovrencu na Pohorju. — Celovška škofija je pripravila pastoralni tečaj v Št. Juriju ob jezeru. Udeležilo se ga je 96 duhovnikov in pastoralnih delavcev. Predavanja je imel ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar. Nadškof je bil tudi slavnostni pridigar pri posvečenju novega dunajskega nadškofa v nedeljo, 14. septembra na Dunaju. — Planinska za-

druga Veški in Podgorski stan je postavila na Peci novo planinsko kočjo Veški stan. Kočo je blagoslovil dekan Kristo Srienec iz Šmihela. — Maja so v Št. Janžu v Rožu obhajali 100-letnico ustanovitve gasilskega društva. Društvo je ob jubileju dobilo nov gasilski dom in novo gasilsko vozilo.

GORIŠKA

Goriški tednik Katoliški glas organizira vsako leto večdnevni izlet. Letos so potovali na Sardinijo in Korsiko. Potovanje je trajalo od 21. do 30. julija. Udeležilo se ga je 52 zamejskih Slovencev. — Štirideset let je poteklo 29. avgusta, odkar je bil ugrabljen in zavrato umorjen 23-letni Edi Devetak iz Vrha sv. Mihaela (Sovodnje). Kot vojni ujetnik je bil v delavnem taborišču v Nemčiji. Leta 1945 je vstopil v službo pri zavezniški vojaški upravi, dokler ni postal žrtev rdečega terorja. — S 1. septembrom je postal župnik v Števerjanu dosedanji župnik v Doberdolu g. Anton Lazar. Dosedanji župni upravitelj v Števerjanu g. Ambrož Kodelja iz Deskel (škofija Koper) je postal župni upravitelj v Doberdolu. — Slovenske šolske sestre iz Gorice in Trsta so 31. avgusta poromale na Sveto goro pri Gorici in tam slavile biserni redovniški jubilej sr. Silvane Trošt, rojene v Vipavski dolini.

TRZAŠKA

Tržaški skavti in skavtinje so letos privedili potujoči tabor. Iz Kluž (Chiusaforte) so po dolini Reklanice prečkali pobočje Strme peči, sestopili na Nevejsko sedlo in se čez Kanin spustili v Reziyo, kjer so teden dni taborili in spoznavali tamkajšnje ljudstvo. Tabor je trajal od 7.—19. julija. Mlajši skavti in skavtinje so pa taborili v Stranjah pri Kamniku in v Brcah pri Ilirski Bistrici. Najmlajši so si postavili tabor v Logu pod Mangartom. — Proščenje na Repentabru je priklicalo veliko romarjev. 15. avgusta je imel glavno mašo ob 10. uri škof Bellomi. 16. avgusta so slavili farnega patrona sv. Roka. Žene iz fare so poskrbele za kraške specialitete, med njimi kraško potico, po katerih so romarji radi posegali. — Dve slovenski župniji na Tržaškem sta dobili nova duhovnika. Dušni pastir na Katinari je postal Ivan Žužek iz Pivke,

župnija Knežak; frančiškan p. Rafael Slejko iz Kanala pa na Proseku. — Študijski sestanek zamejskih in izseljenskih duhovnikov se je letos vršil v domu duhovnih vaj Le beatitudini nad Trstom. Udeležilo se ga je 71 duhovnikov. Predavali so nadškof dr. Šuštar, prof. dr. France Dolinar in prof. dr. Anto Strle, vsi iz Ljubljane. V torek zvečer so bili na izletu na Repentabru, kjer jim je župnik postregel z izvrstnimi „ostanki“ od proščenja. Tečaj je bil 19. in 20. avgusta. Bil je že petindvajseti. — Od 5.—7. septembra je bilo že 21ič srečanje Draga v Finžgarjevem domu na Opčinah. Poslušavci so bili iz Koroške, Goriške, Tržaške, Slovenije, iz skoraj vseh zahodnih evropskih držav, pa tudi iz ZDA in Južne Amerike. Predavatelji so bili vsi iz Jugoslavije. Prvo predavanje je imel upokojeni sodnik dr. Franc Miklavčič na temo Slovenska Cerkev med Bogom in cesarjem. Predaval je o slovenskem klerikalizmu predvsem z negativne plati, zato je bilo v debati tudi veliko kritičnih posegov. V soboto je predaval zagrebški univ. profesor Predrag Matvejević na temo: Dileme med narodnostjo in državljanstvom. Žal je mož govoril hrvaško namesto slovensko in tudi teme se ni držal. Najboljše je bilo nedeljsko predavanje dr. Draga Ocvirka, profesorja na Katoliškem inštitutu v Parizu in Ljubljani z naslovom Blagodejna odvečnost krščanstva v odnosu z razmerami v Sovjetski zvezi. Komunist Milan Apih je imel naslov predavanja Plovba čez rdeče morje. Predavanje je bilo zanimivo in iskreno s priznanjem, da je bila KPS stalinistična, ali pa še čez.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

V cerkveni dvorani pri Sv. Rafaelu (Sydney) je tamkajšnja igralska skupina, ki jo vodi Ivanka Pohlen, zaigrala Manice Komanove Prisega o polnoči. Moški so pripravili kulise, ženske pa

obleke. Igranje je gledavce navdušilo. Čisti dobiček (1085 dolarjev) so igralci darovali verskemu središču. — Pri Sv. Rafaelu se pripravljajo na proščenje (29. septembra). Pred proščenjem bo dvodnevna duhovna obnova. Pri nedeljski maši, ki jo bo imel novi škof, bodo počastili tudi vse zakonske in življenjske jubileje. — Slovenski Avstralci imajo smisel tudi za potrebe svojih Misij. Ob proščenju pri Sv. Cirilu in Metodu so poslali 229 kuvertic s 3677 dolarji (okrog 40.000 šilingov). — V Melbournu so priredili 29. julija ekumensko bogoslužje za zasužnjene narode. Bo bogoslužju je bil odrski nastop raznih narodnostnih skupin. Slovence sta predstavila Tanja in Simon Gril s petjem in harmoniko. Seveda tudi narodnih noš ni manjkalo. — Za tri leta namerava priti v Avstralijo frančiškanski novomašnik p. Anton Gorjup, doma iz Moravč pod Limbarsko goro. — Slovenci se pripravljajo, da se bodo udeležili v novembru papeževe maše in ekumenskega bogoslužja v Melbournu. Papež se bo mudil v Avstraliji od 24. novembra do 1. decembra. Za en dan se bo pred prihodom v Avstralijo zadržal na Fidži otokih, dva dni pa na Novi Zelandiji.

ARGENTINA

Največji dogodek med Slovenci v Argentini je bil v zadnjem času obisk dveh vodilnih koroških rojakov. Na povabilo Slovenske kulturne akcije sta se mudila 3 tedne ravnatelj Slovenske gimnazije v Celovcu in glavni urednik revije Celovski zvon, dr. Reginald Vospernik in predsednik Krščanske kulturne zveze ter profesor na slov. gimnaziji, dr. Janko Zerzer. V času od 3. do 26. avgusta se je vrstilo 14 raznih prireditev na čast gostoma, ki sta obiskala slovenske domove. Obiskala sta tudi rojake v Mendozii. Imela sta priložnost doživljati idealizem teh od domovine „prekletih“ Slovencev, ki je pogojen po zvestobi slovenstvu in Bogu. — Igralska družina v Carapachayu se je predstavila gledavcem z domačo veseligrro Dva para se ženita. Napisal jo je že pred vojno Daski. — V Mendozii je obhajal zlato mašo župnik v Godoy Cruzu Ivan Tomažič. Bil je prvi dušni pastir Slovencev v Mendozii. Zbrala se je vsa slovenska skupnost in

6. julija sodelovala pri jubileju. Pridigal je nekdanji njegov novomašni pridigar dr. Filip Žajelj. G. Tomažič je imel novo mašo pri Sv. Petru v Ljubljani. — Vodstvo verskega mesečnika Duhovno življenje je 13. julija v Slovenski hiši v Buenos Airesu priredilo tombolo, kate-re čisti dobiček je šel v sklad mesečnika. Ureja ga Jože Škerbec, ki je imel tudi med mašo zahvalno pridigo. — Pevka Bernarda Fink (sopranistka) je s svojim bratom Markom (bariton) priredila v okviru Slov. kulturne akcije koncert samospbevov in dvospbevov slovenskih in tujih skladateljev. Konec avgusta gre na evropsko turnejo (Poljska, Francija, Švica) in vmes še skok v Kanado (Ottawa). — V Bariločah pod Andi obhajajo vsako leto „praznik snega“. Prireditev je v prvem tednu v avgustu. Na prireditvi nastopajo narodnostne skupine, letos Avstrijci, Baski, Hrvati, Italijani in Slovenci. Za Slovence je nastopila plesna grupa iz Castelarja, ki je predstavila pravljico o pastirici, ki se zaljubi v strašilo (slam-natega moža). Ta se spremeni v zalega mladeniča. Za povorko so pripravili sani s kmečko „ohcetjo“. Imeli so tudi svoj „štant“, kjer je bilo mogoče dobiti slovenske dobrote. — Skupina mladih iz Slomškovega doma je napravila zimski izlet v Mendozo, združen s srečanjem tamkajšnjih Slovencev. Z mladimi iz Mendoze so šli na smučišča v Cordilliere Penitentes, obiskali grob Jožeta Kastelica, ki se je leta 1940 ponesrečil na Aconcaqui.

VENEZUELA

V prometni nesreči na avto-cesti v bližini Caracasa je 13. avgusta izgubil življenje duhovnik Andrej Zarnik. Doma je bil iz Našovč pri Komendi, kot otrok prišel v Mendozo v Argentini in tam vstopil k misijonski družbi Consolatta. 18. dec. 1965 je bil posvečen v Turinu. Najprej je bil slov. izseljenski duhovnik v Rosario. Nato na raznih krajih, zadnjih šest let pa v Venezueli.

ZDA

Na mednarodnem folklornem festivalu v državnem gledališču v Clevelandu so sodelovali tudi člani slovenskega folklornega inštituta. — V juniju so na Slovenski clevelandski pristavi počastili žrtve komunistične revolucije. — V

cerkvi sv. Pavla v Chicagu so priredili slovenski glasbeni koncert. Nastopili so trije zbori: zbor Sveti Janez iz Milwaukeeja, Gallus, tudi iz Milwaukeeja in zbor Slovenska pesem iz Chicago-Lemonta. Za konec so zapeli vsi trije zbori skupaj. — Slovenska cleveland-ska pristava je 5. julija obhajala srebrni jubilej delovanja. Igralci društva Lili-ja so v počastitev jubileja zaigrali Pri belem konjičku. — Njujorška slovenska srenja je doživela veliko izgubo. Po osemletni bolezni za rakom je umrl ing. Ludvik Burgar, ki je bil zaposlen pri jedrskem (atomske) raziskovanju. Pogreb je bil 5. junija. Bil je vse življenje veren katoličan in pokončen Slovenec. — Slovenska pisarna v Clevelandu je izdala fotokopiran ponatis Črnih bukev, ki so izšle leta 1944 v Ljubljani. Cena knjigi je 20 dolarjev, poštnina 2 dolarja. — Pri sv. Štefanu v Chicagu so se 8. junija poslovili od župnika p. Vendelina Špendava, ki odhaja za gvardijana v Lemont. Bil je dober organizator in priznan zborovodja. — Clevelandka misijonska akcija je 6. julija priredila na Slovenski pristavi piknik. Čisti dobiček 8500 dolarjev bodo dobili slovenski misijonarji po svetu.

KANADA

Župljani Marije Pomagaj so zbrali za starostni dom Lipa 116.610 dolarjev. Posebna nabiralna akcija (Walk-a-thon) pa je v isti namen dosegla 50.000 dolarjev. — V župniji v Novem Torontu so z nabiralno akcijo dobili 48.000 dolarjev. — Telovsko procesijo sta obe župniji pripravili na slovenskem leto-višču. — Slovensko sobotno šolo pri Brezmadežni je obiskovalo 147 učen-cev. Razdeljeni so bili v 11 razredov. Poučevalo je 12 učiteljev in učiteljic.

ocvirki

DEMOKRACIJA POMENI VMEŠAVATI SE

V tistem delu slovenskega tiska na Koroškem, ki povzema mnenja nekaterih vodilnih ljudi osrednjih slovenskih organizacij, je mogoče najti nekaj trditvev, ki so v nasprotju z zdravo pametjo, predvsem pa s krščanskim pogledom na svet.

• *Nevmešavanje naj bi bilo vodilno načelo odnosov med Slovenci v slovenski republiki, zamejstvu in svetu.*

Slovenec na Koroškem, ki izjavi, da se ne želi „vmešavati“ v razmere na Slovenskem, se v bistvu nima več za Slovenca. Zahteva po „nevmešavanju“ pa je tudi v nasprotju s krščanstvom. Odgovoren človek bo posegel v dogodke vselej, kadar lahko s tem prepreči zlo ali stori kaj dobrega. Slovenci ne moremo sprejeti dvojne morale, po kateri naj bi se na vso moč zavzemali za Južno Afriko in Nikaragvo, v lastne slovenske zadeve pa naj bi se ne „vmešavali“!

• *Doslej koledar Družbe sv. Mohorja še ni imel opravka s Celovškimi Zvonom. Letošnja izdaja pa mu je postala nekam sorodna: oba se zavzemata za slovensko politično emigracijo... S svojim zavzemanjem za slovenske emigrante v Ameriki resno kvarita odnose s Slovenijo in s tem škodujeta interesom koroških Slovencev... Žebot velja v Jugoslaviji za vojnega zločinca...*

Vse do zmage boljše viza vzhodni Evropi biti emigrant ni pomenilo biti zločinec. Kako tudi, saj so bili prav komunisti najštevilnejši emigranti. Drugače kot slovenski poveljni emigranti, ki se izživljajo zgolj s pisanjem spominov in kvečjemu mnenj, so emigranti komunistične generacije na veliko organizirali prevratno in tudi teroristično dejavnost.

Marsikdo, ki hodi danes v Ljubljano

spraševati, kdo je zločinec in kdo ne, je lahko končal slovensko gimnazijo v Celovcu prav zato, ker velik del povojne slovenske emigracije v Ameriki redno zbira denar za vzdrževanje slovenskih dijaških domov v Avstriji, pa tudi za denarno podpiranje socialno šibkejših dijakov. Poseben cinizem je, če koroški narodni voditelj prostodušno pove, da zanj pač velja sodba, ki jo izreka jugoslovansko politično vodstvo.

• *Ampak naj bo ta sistem kakršenkoli, zavedati se je treba, da nobena narodna manjšina ne more živeti brez dobre povezave z matičnim narodom in v stalnem prepiru z njim...*

Kako je mogoče napisati tako sramotno pragmatično stališče, ki se kot Slovenci in kristjani vedno zavzemamo zoper vse nečloveške sisteme kjerkoli po svetu? Kakšen politični sistem vlada v slovenski republiki, je lahko vseeno samo nekemu, ki se distancira tako od slovenstva kot tudi od splošnih človeških нравnih pravil. To je stališče cinika, ki je sit vsega dobrega in si želi imeti z drugimi le čimbolj neprobematične odnose, pa tudi če bi šlo za zatiranje najslabše vrste.

Predstavniki osrednjih organizacij na Koroškem ne stopajo v odnose z

„matičnim narodom“, kadar si hodijo praat možgane na ulico Komenskega v Ljubljano ali kadar se pustijo gostiti v posmeh revnih slojev v Sloveniji, temveč so v takem primeru le v razmerju do določenega režima, ki ne predstavlja nujno naroda, ki mu vlada. In prav tako tisti, ki kakemu protiljudskemu režimu nasprotujejo, s tem ne začenja prepriča z „matičnim narodom“, temveč le z njegovo samooklicano vlado, kar je lahko samo dejanje solidarnosti s tem „matičnim narodom“, ki teže take vlade gotovo najbolj boleče občuti. SLOVENCII!, Dunaj, maj 86/2.

PETICIJA ZVEZNI KONFERENCI ZSMJ

V teh dneh praznujemo mesec mladosti. Od prvih tovrstnih praznovanj je minilo že več kot 40 let, ugotavljam pa, da se vsebina teh prireditev ni spremenila skoraj nič: štafete mladosti, praznovanje pa se konča z masovnim zborovanjem na stadionu JLA. Menimo, da je napačen skrajni čas, da te zastarele rituale končamo. Minili so herojski časi, minil je čas idealiziranja mladosti, minil je čas slepega patriotizma. Zato menimo, da je tekanje s štafetnimi palicami in telovadba na stadijnih nesmiselno dejanje.

Zahtevamo odpravo maratonskega štafete teka in masovne telovadbe na stadionu JLA. Svojo zahtevo argumentiramo z dejstvom, da je v Jugoslaviji danes že več kot milijon brezposelnih, brezposelni pa so predvsem mladi. Trošenje denarja za rituale, ki prisegajo večno zvestobo neki daljnji in imaginarni preteklosti, je ciničen posmeh vsem, ki v vrsti čakajo na zaposlitev. Evforično praznovanje pomeni metanje peska v oči. . . . dejstvo je, da se med štafetnim tekom in masovno telovadbo ne bo rešil niti centimeter naše usode. Naše usode ne more rešiti nobeno zaklinjanje Titu, Partiji, Zgodovini, NOB-ju . . . , pač pa korenite družbene spremembe.

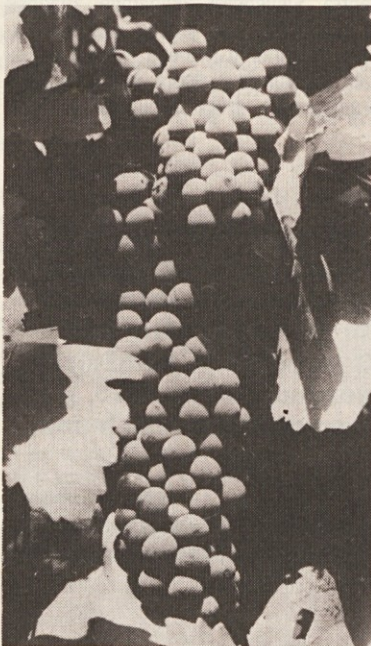
Namesto štafete mladosti predlagamo pohod brezposelnih, namesto stadijnske telovadbe pa predlagamo zborovanje proti verbalnemu deliktu . . .

Študentke in študenti univerze

E. Kardelja

Mladinci in mladinke Ljubljane

MLADINA, Ljubljana, 30. maja 86.

ENCIKLIKA PROTI MARKSIZMU

Zadnja enciklika papeža Janeza Pavla II. „Gospod, ki oživilja“ je izzivala veliko presenečenje tudi med najboljšimi poznavalci sodobne vatikanske politike . . . jo prepeva doslej najostrejši, brezkompromisen napad na marksizem kot ideologijo, ki propagira in uresničuje brezboštvo.

Za vrhunec vsega zla (papež) razglašča „zavračanje Boga“, brezboštvo, v katerem je posameznik izgubil občutek za greh, torej filozofski nazor, ki ga je na raven ideologije povzdignil dialektični materializem in katerega matica je marksizem.

DELO, 6. jun. 86.

DIALOG NI MOŽEN

Delov(a) novinar(ka) je poročal(a) s posveta za aktiviste SZDL, na katerem je nastopal F. Šetinc takole: „Eno od vprašanj se je nanašalo tudi na napad tednika Mladina na predsednika Franca Šetinca. „To ni prvič,“ je odgovoril. „In kaj sem v resnici rekel na seji tiskovnega sveta? Govoril sem“ itd.“

Na kritiko je odgovoril tako, da je še enkrat ponovil, kar je bilo kritizirano. Nobenega premika, nobene spremembe, nobene korekture; in obenem nobenega spodbijanja, zavračanja kritike.

Naj to razumemo takole: imam prav, absolutno imam prav, nobena kritika me ne more zadeti, in če bi kdo o tem dvomil (ali če bi sam podvomil o tem), bom ponavljal zadevo toliko časa, da

bomo začeli verjeti vsi. Še tako neargumentirana trditev postane argument, če jo ponavljam dovolj vztrajno. Zares potrebna sta le volja in medijski monopol, pa bomo imeli toliko argumentov, kolikor jih bomo potrebovali. In obratno: ker druge strani nihče ne sliši, seveda nima nobenih argumentov . . .

Šetinc je med drugim dejal, da „mladinska gibanja v celoti niso negativna in sovražna . . . Ni pa sprejemljivo, da se že vnaprej odrekajo, da bi razvili široko množično gibanje znotraj socialistične zveze.“

Nova družbena gibanja so za govornca nesprejemljiva prav po tistem, po čemer so nova družbena gibanja, Po tem, da ne delujejo in niti ne morejo delovati znotraj političnega sistema.

Demokracija samoupravnih inštitucij bi bila v tem, da bi dopustile, da ta gibanja delujejo zunaj njih; da bi bile sposobne voditi z njimi dialog. Vendar se tega ni treba bati. Tovarišem na oblasti se ni treba sploh ničesar bati. REŠITVE NI.

Tomaž Mastnak

MLADINA, Ljubljana, 6. jun. 86.

PRIVILEGIRANI IN PREGANJANI

Tomažu Mastnaku, piscu, publicistu in delavcu znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (je) grozila zaporna kazen. Po mnenju javnega toživca naj bi žalil in sramoval dobro ime najvišjega predstavnika druge republike (Mikuliča).

Javni toživec (je na sojenju) „žaljenje Branka Mikuliča“ ocenil kot dejanje neznatne družbene nevarnosti. Sodišče obtoženega ni oprostilo in tudi javni toživec ni spremenil svojega mnenja. Javni toživec je spremenil le oceno družbenih razmer, te pa so težke in zapletene, tako da je Mastnakovo dejanje v primerjavi z njimi nepomembno in družbeno nevarno.

Obtožba Tomaža Mastnaka potrjuje, da so ideje o bolj demokratični Sloveniji, o Sloveniji, kjer se beograjski ali sarajevski sodni procesi ne bi mogli zgoditi, iluzije, milni mehurčki, ki jih razpoči rahla sapica.

Člen 112 slovenskega kazenskega zakona varuje pred sramotivijo najvišje predstavnike drugih socialističnih republik in pokrajin. Varuje jih tako, da je praktično onemogočena sleherni njihova kritika, ščiti jih ne le pred zlonamernimi obrekovanji in napadi, temveč tudi pred argumentiranimi očitki in dokazanimi napakami. Zaščiteni so kot „kočevski medvedi“.

Na eni strani imamo sloj ljudi, politikov in državnih uslužbencev, ki govorijo, kar hočejo, napadajo, kritizirajo in očitajo, objublajo in napovedujejo, pa jih zaradi povedanega nihče ne preganja. Sprejemajo tudi odločitve, prave in napačne, pa jih zaradi zgrešenih odločitev, ki stanejo družbo ogromno denarja, komajda kdo kritizira, kaj šele, da bi jih klical pred sodišče.

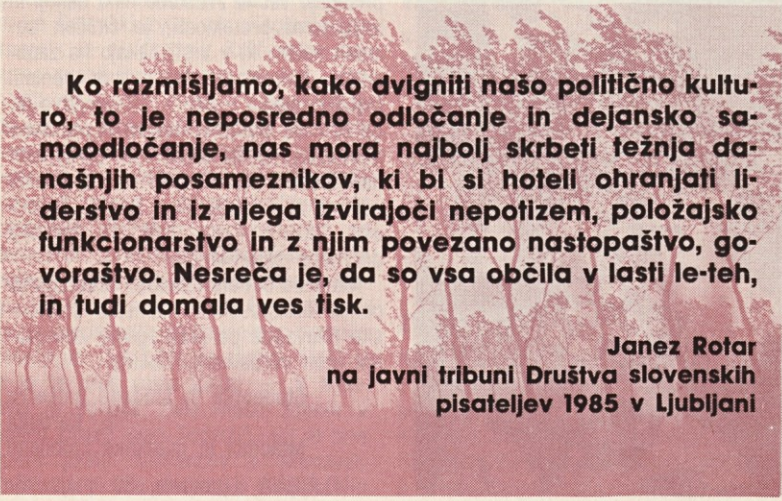
Na drugi strani pa imamo skupino piscev, publicistov in književnikov, od katerih se zahteva odgovornost za javno besedo, katerih pisanje se tehta in ocenjuje, preganja in omejuje, v skrajnem primeru oceni kot dejanje notranjega sovražnika. Dvojna merila so fišto, kar bi nas moralo precej skrbeti.

TELEKS, Ljubljana, 17. jul. 86.

KAJ JE SOCIALIZEM

. . . odprava lakote, nepismenosti in splošno cepljenje proti črnim kozam in Evropi pač ne more biti poseben cilj in vrednota socializma. Na tem tako rekoč klasičnem področju socialne in splošne življenjske ravni socializem v razvitem svetu pač nima prednosti pred kapitalizmom. Resnica je obratna.

Pri tem človek žal ne more mimo jugoslovanskega primera. Socialistična država z največjim odstotkom nezapo-

Ko razmišljamo, kako dvigniti našo politično kulturo, to je neposredno odločanje in dejansko samoodločanje, nas mora najbolj skrbeti težnja današnjih posameznikov, ki bi si hoteli ohraniti liderstvo in iz njega izvirajoči nepotizem, položajsko funkcionarstvo in z njim povezano nastopaštvo, govoraštvo. Nesreča je, da so vsa občila v lasti le-teh, in tudi domala ves fisk.

**Janez Rotar
na javni tribuni Društva slovenskih
pisateljev 1985 v Ljubljani**

slenosti v Evropi, z velikansko ekonomsko emigracijo, z že tako za evropske razmere nizkim, a še padajočim zasebnim in družbenim standardom, s pretirano zadolženostjo, ki jo spravlja v odvisnost od tujega kapitala, z eno največjih inflacij na svetu in enim najmanj učinkovitih gospodarstev! Kje in kaj je v tem primeru socializem?

Kar zadeva nacionalno vprašanje, je vrednost jugoslovanskih rešitev postala hudo vprašljiva spričo rasti in militantnosti nacionalizma, unitarizma in velikodržavja. Kar zadeva samoupravljanje, nima smisla zapirati oči pred dejstvom, da ga je v praksi zelo malo, da ostaja na papirju, da delovni ljudje ne odločajo o ničemer zares pomembno in da je dejansko samoupravljanje pokopano pod gorami rakasto razraščene administracije in birokracije.

Demokracija v Jugoslaviji trenutno žal v znatni meri služi predvsem medsebojnim spopadom in bojem za oblast, torej politikantstvu. Tovrstne zlorabe vodijo morda v tako ali drugačno inačico diktature trde roke, zanesljivo pa v brezupno balkanizacijo, ki bo deželo še bolj potpisnila na provincialno obrobje Evrope in razvitega sveta.

Tega trpkega priokusa negotovosti tudi nedavni (partijski) kongres ni odpravil, in sicer predvsem zaradi svoje neresnosti. Bil je tako kritičen, kot da je kongres kake opozicijske stranke. In kaj zdaj? Kje je kakšen program za naprej? Kje in kaj je socializem v Jugoslaviji v razponu med samoupravnim verbalnim in množično brezposelnostjo?

Še vedno ostaja paradni konj socializma materialni razvoj. Več jekla, več betona, več lokomotiv, več elektrike (zadnje čase tudi: več hrane, več čevljev, več avtomobilov) — to so gesla, ki naj dokažejo premoč socializma in katerim je podrejeno vse. Tudi tu Zahod prednjači celo v količinah, da o kakovosti sploh ne govorimo.

Tudi na področju človekovih pravic in svoboščin socializem v vzhodni Evropi še vedno močno zaostaja.

TELEKS, Ljubljana, 17. jul. 86.

ZAKAJ KRIZA?

Ker Zahod (Jugoslavije) ne priznava za doraslega partnerja zaradi slabega

gospodarstva, je prav, da vsaj tisti Slovenci, ki na Zahodu živijo, vedó, da mi doma ne mislimo, da je naše gospodarstvo slabo kar tako, zaradi naše nesposobnosti. Odločno je treba reči, da bi (vsaj slovensko) gospodarstvo že zdavnaj lahko korakalo skupaj z zahodnim, ko bi le za gospodarstvo veljala gospodarska pravila igre in bi ne bilo pod državnim monopolom; pod monopolom partijske ideologije.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 24. jul. 86/2.

„OKRASNI“ VZDEVKI

(Dr. Predrag Matvejević je profesor na zagrebški filozofski fakulteti, podpredsednik mednarodnega PEN-a. Zastopa demokratični tip socializma. Nedavno je objavil knjigo z naslovom *Odprta pisma — moralne vaje*, v kateri je 75 njegovih posredovanj v različnih okoljih. Knjiga mu je prinesla mnogo težav.)

MLADINA: Kolikor mi je znano, so bile tudi hujše besede, na primer izpod peresa Fauda Muhića (da ste „hermafrodit“, „žaba, povožena na cesti“ itd.). Dalje smo brali vzdevke, ki vam jih je delil Goran Babić: „moralna, intelektualna in politična ničla“, „jurišnik“ (to so bili mladi ustaši, če se ne motim), „nekaj lepljivega in spolzkega“, „nekaj ogabnega“, „avtor, ki je sposoben tudi mrtveca ponovno ubiti in ga poslati s pošto, redoljubno spakiranega v mnogo malih paketkov“.

MATVEJEVIĆ: To še ni vse. Isti avtor me je imenoval „veliki mojster“, „vrač, šaman in žrec“, ki da je sposoben „razparati žrtev in ji potem izvleči črevesje“, da „koljem s topim nožem“, da sejem „teror“, da sem „nečasten človek“ in „gnusoba“, „umazanec“, „udarjen v glavo“, da širim teorijo, ki „ni manj smrtonosna od aidsa“, da sem „intelektualni somišljenik Pinocheta“, „kritik ogromnih šklepetajočih zob“, pri tem pa še „nacionalist socialdemokratskega tipa“ (v prevodu „desni haesesovec“, neka vrsta domobranca z „dolgoletno zvezo z ustaškimi emigranti“, v vsakem primeru pa „antikomunist“), „diktator“, vreden nekega „Bokasse“, ki da je tako kot on zainteresiran za „kanibalizem“.

MLADINA, Ljubljana, avg. 86.

**vzemite si 5 minut
za premislek
narodnega reka!**

**kdor materin jezik
zaničuje,
tudi matere
ne spoštuje**

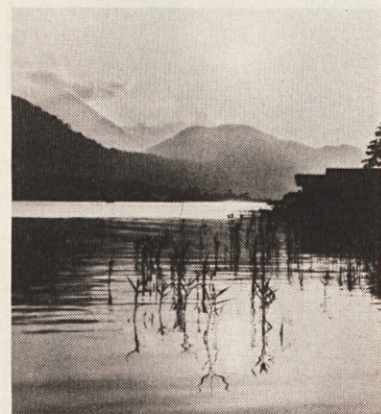
KAKO IZ KRIZE?

Spremeniti je treba predvsem odnos družbenopolitičnih struktur do gospodarstva nasploh.

Vsa povojna leta smo dajali prednost družbenopolitičnemu problemom in raznim zgodovinskim dogodkom iz polpretekla dobe. Posamezni nadobudni novinarji in novinarke so v sredstvih javnega obveščanja, ob podpori nekaterih politikov, občasno delili nauke posameznim organizacijam združenega dela in celim panogam gospodarstva, kot profesorji slabim učencem.

Pri tem očitno pozabljamo, da velika večina našega ljudstva živi in dela v gospodarstvu, v negospodarskih strukturah in dejavnosti je le manjšina. Zato mora naša družba namenjati veliko več pozornosti gospodarskim dejavnostim kot negospodarskim.

TELEKS, Ljubljana, 28. avg. 86/56.

Prof. Anton Stres

Moč in nemoč dela

Kaj je kdo v družbi, je v veliki meri odvisno od dela, ki ga v njej opravlja. Tako se človeška družba ponekod prepozna samo še v svojem delu. Pri nas se je npr. kar uveljavila nekakšna delitev na „delovne ljudi“ in „občane“ kar tako.

Z delom ne označujemo več samo napornega telesnega dela, temveč mnoge druge koristne dejavnosti, čeprav, žal, ne vseh. S tem preveličevanjem je v neposredni zvezi tudi razširitev pojma „delo“. S tem ko stopa v našem življenju v ospredje imetje, stopi v ospredje tudi delo in zasenči vse druge dejavnosti. Zato postanejo vse dejavnosti delo, ljudje pa delovni ljudje. Kdor pa iz raznih vzrokov to ni (otrok, invalid, brezposeln, upokojenec, mati, ki je zgolj mati, duhovnik ali redovnica itd.), nima v sodobni družbi enake veljave, kot da biti človek ni dovolj.

S svojimi dejavnostmi, tudi z delom, spreminja človek vedno ne sa-

mo nekaj zunaj sebe, pač pa vedno samega sebe. Z različnimi dejavnostmi stopamo v stik z drugimi ljudmi, se z njimi povezujemo, se od njih učimo, z njimi sodelujemo, izmenjavamo mnenja, sklepamo nova prijateljstva... Ali pa sleparimo, goljufamo, izkoriščamo...

Nobenega dvoma ne more biti, da je odločilno, kaj s svojimi dejavnostmi in delom postajamo kot ljudje, in ne, koliko smo proizvedli in prispevali h gmotni blaginji družbe. „Več je človek vreden po tem, kar jè, kakor po tem, kar ima“ (zadnji koncil). Ker pa človek ne raste nravno samo ob delu, temveč lahko postaja bolj človek tudi na invalidskem vozičku, bolniški postelji, v samostanski molilnici, umetniškem ateljeju in — ne nazadnje — ob pranju plenjic, nam postaja dovolj jasna enostranost sodobnega preveličevanja samo ene vrste dejavnosti, namreč dela, in temu ustrezno podcenjevanje ničmanj počlovečevalnih načinov življenja.

Ko se je človek začel zavedati dobrih učinkov svojega dela, je ostal — milo rečeno — navdušen nad samim seboj in svojimi zmoglostmi. Porodilo se je „prometejstvo“. Ime si je prevzelo od bajeslovnega junaka Prometeja, ki je po starogrški bajki bogovom ukradel ogenj, da bi postal neodvisen od njih, oni so se pa maščevali.

Tako naj bi tudi sodobni človek iztrgal z delom Bogu svojo neodvisnost, dokazal, da Boga ne potrebuje, ker lahko ustvarja sam in postaja vedno bolj svoj lastni gospod. Eden najznačilnejših primerov takega poveličevanja samega sebe so nekateri spisi mladega Marxa. Za prometejstvo je značilno ne samo odločno brezboštvo, temveč tudi prepričanje, da bo človeško delo nekako samo od sebe in brez pomoči kakršnih koli nravnih navodil

popeljalo človeštvo v zemeljski raj, nebesa na zemlji, v „kraljestvo svobode“.

Danes smo glede tega veliko bolj zadržani. Z delom se lahko človek tudi zaslužni in ne samo osvoboditi, z njim naravo tudi ubija, kviri in ne samo poduhovlja. Delo v nekem smislu res odrešuje, lahko pa tudi pogublja. Kadar delo vodi volja do moči, ne more biti človeku v srečo in osvobojenje.

Ali nam bo delo v blagoslov ali v prekletstvo? O tem ne odloča delo samo, temveč človekova npravna zavest in odgovornost. Zato ne: Delu — temveč npravnosti — čast in oblast!

(Po DRUŽINI)

„KVARTOPIRCI“

Na oder Slovenskega narodnega gledališča je spet stopil Gogolj s svojim delom Kvartopirci.

Gogolj razkrinkava „goljufivo igro z življenjem“. Razkrije se ničnost maske visokega „poštenega življenja“ državnega uradnika, sodnika in upokojenega generala. V resnici so to razvratneži, razsipniki, podkupljivci. Vse osebe so goljufi, ki področje sleparije „podružablajo“, človeka pa spreminjajo v sredstvo — masko, ki se jo da oslepariti in s katero se tudi da slepariti.

To je sicer prvenstveno podoba Gogoljeve Rusije, vendar se ruski dramatik z odra Slovenskega narodnega gledališča sedaj zaletava v nas. Gogoljeva „igra z življenjem“ odstira zaveso na tisti svet, kot ga neizprosno upodablja Mrakove drame. To so v lažno trdnost zaogrneni ljudje, hvale in ploskanja žejni glumači, računarji, komolčarji, lačni posestev in pravic, izmozgani

v naporih za čast in slavo, z zlatimi besedami in ustih, pa z grobljem v srcu.

Ta svet „sleparije“ je tudi naš svet, zasejan z dvomom in izprijetostjo, v njem pa so se najbolj zalodili znanivci groze in obupa; to je svet kompromisarstva, razvratnosti, klanja, zakrknjenega sovraštva, v katerem obseda ljudi sla po zlatu in dragotinah, sla po oblasti, obse-da jih strah, da bi jih kdo ukanil za oblast.

To je tista načetost družbe in posameznika, kot jo neizprosno razkrinkujejo osebe Mikelnovega političnega gledališča. „Sleparjenje“ doseza celotno vsesplošnost: ta je pretihotapil 500 kavbojk, drugi 150 ur, tretji kave na tone, vagone cementskega železa, bakra, medenine, tri cisterne kurilnega olja...

To je svet, kjer so roparji in golju-fi ugledni poklici: danes ti eden oropa dvajset milijonov ljudi tako elegantno, da mu nič ne moreš; naredi vam vaš denar pol manj vreden, kot je bil leto poprej! Spletkarjenje je postalo odlika. Kvalifikacija in poklic je biti „naš človek“, kar je odločujoče, da je lahko „z istim uspehom direktor opekarne ali direktor lekarne, poslanec, minister, diplomat, sodnik...“

Grozljiva predpostavka: kaj ko bi se v svetu uveljavila popolna sleparija? Bil bi verjetno sodni dan. K sreči je življenje močnejše v duhovnih vrednotah: iskrenosti, poštenosti, pravičnosti in resnicoljubnosti.

(iz v DRUŽINI)

„POLIGLOTI“

Poliglot je, kdor pozna, govori ali piše več jezikov. V DRUŽINI smo pred kakšnimi desetimi leti poliglotte poimenovali tudi tiste naše rojake, ki kažejo zavirljivo poznavanje

evropskih jezikov, kadar gre za — preklinjanje.

Na to opredelitev sem se spomnil, ko sem se te dni ustavil v večjem podeželskem središču, da bi ohladil motor, sam pa popil kavo.

Ko sem mešal po skodelici, sem se bežno ozrl po sosedih „za šankom“. Očitno je bil čas dopoldanske malice, sicer — sem si mislil — bi lokal ne mogel biti tako poln. Kmetje, ki so prišli po opravkih, so se že na prvi pogled razlikovali od fantov v modrih pajacih ali uslužbenk bližnje banke.

Prav trije mladi fantje v modrih delovnih oblekah so pritegnili mojo pozornost. Tako sočno in tekoče so uporabljali znanje tujih jezikov, da sem jih nemudoma prištel med „poliglote“. Sicer niso šli predaleč od doma, saj njihovo jezikovno znanje ni preseglo srbohrvaščine in italijanščine. Tudi besedni zaklad je bil vse prej kot obsežen, zato pa je bil promet toliko večji. Italijanski pridevnik, izvirajoč iz umazane živali v hlevu, ki ga kletvine tako pravno pridevajo Bogu in Mariji, pa srbski izraz, običajno v povezavi z ženskimi člani najbližjega sorodstva — vse to se je vrstilo v bliskoviti naglici. Vse je bilo mogoče poveda-

ti s temi skopimi izraznimi sredstvi — od komentarja k rezultatom nogometnih tekem do načrtov, kaj bodo počeli zvečer.

Uboga jezika Božanske komedije in Kraljeviča Marka! Če se naše jezikovno znanje ustavi ob teh umazanih usedlinah, ki jih najosnovnejša olika ne prenese, potem smo res majhni. Četrto stoletja so italijanski fašisti skušali poitalijančiti Primorsko. Polomili so si zobe. Danes so brez nasilja „poitalijančili“ vso Slovenijo. Pa ne s kulturo Danteja in Petrarke, temveč z blatom pristaniških beznic.

Včasih je bilo po gostilnah mogoče prebrati napise, ki so prepovedovali preklinjanje in pljuvanje po tleh. Danes teh napisov ni več. Pa saj je vseeno. Tudi v pravilih za obnašanje jugoslovanskih vojakov stoji črno na belem zapisano, da je preklinjanje prepovedano. Kakšen je uspeh, se lahko vsakdo prepriča.

Napis *Ne preklinjaj!* bi morali vžgati v zavest vsakega posameznika, sicer se nas bo še naprej držal sloves „poliglotov žalostne slave“, ki iz bogastva tujih jezikov izbirajo samo blato, za bisere pa jim ni mar.

D. K.

oglasi

• **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. 0 89 / 32 68 13.

• **PRODAM** enosobno stanovanje, 33 m², dobro ohranjeno, mirno, z mestnim ogrevanjem in telefonom, v Ljubljani, Zg. Šiška. — Informacije 0 61 / 57 66 96.

• **RAČUNALNIKI:** Sinclair 48K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

• **DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO?** Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevoredu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 0481 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

• V Mariboru (Nova vas 2) **PRODAM** zelo lepo 3-sobno stanovanje s teraso v 2. nadstropju, grajeno 1982, ter dve gradbeni parceli v Rušah pri Mariboru. — In-

formacije: Milan Ledinek, 8047 Karlsfeld, Rathausstr. 8, tel. 0 81 31 / 93 5 16, BRD.

• Na zelo lepi legi v Mariboru **PRODAM** večjo hišo s poslovnim prostorom, primerno za vsako obrt. — Informacije: tel. 07 11 / 38 50 88, BRD.

• V Selah pri Dobovi **PRODAM** dvostanovanjsko hišo z 9 ari zemlje. Eno stanovanje takoj vseljivo. V hiši je voda, elektrika in telefon. Letos bodo asfaltirali do hiše. Prispevek za asfalt je plačan. Cena 135.000 DM, — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, kot so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani (Štev. 2).

• V Šaleku 74, T. Velenje, je za tujo valuto **NAPRODAJ** visokopritlična takoj vseljiva stanovanjska hiša z zemljo (njiva, travnik, sadovnjak ter gozd — skupaj 6519 m²). — Informacije na naslov: V. Postružin, 19 A' Beckett str., 3101 Kew, vic. Avstralija.

Pred kratkim je izšel prvi objektivni pregled tega, kar se je med zadnjo vojno v Sloveniji zgodilo.

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM, 1. del.

Knjiga stane 210 šilingov ali 30 mark oz. enako vrednost v drugih valutah. Naročate jo lahko na naslovu:

Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

za en smehljajček

„Zdravnik mi je rekel, da ne smem več piti. Odgovoril sem mu, da več sploh ne morem.“

o

„Moja žena me vedno primerja s teniškim igravcem Borisom Beckerjem.“

„Kako? Saj mu nisi čisto nič podoben.“

„Saj prav to pravi ona.“

o

Bilo je na nekdanji izraelsko-egipčanski fronti.

„Ahmed!“ se je začul glas iz izraelskega strelnega jarka.

„Ja!“ se je oglasil neki Egipčan in pogledal iz svojega jarka.

Počilo je in Egipčan je obležal.

To se je nekaj časa ponavljalo, dokler niso Egipčani spregledali izraelske ukane. Odločili so se za isto taktiko.

„Izak!“ se je oglasilo iz egipčanskega jarka.

Nihče ni odgovoril.

„Izak!“ se je ponovno oglasilo.

Spet ni nihče odgovoril. Čez nekaj časa je prišel iz izraelskega

jarka glas: „Kdo je pravkar poklical Izaka?“

„Jaz,“ je odgovoril Egipčan in vstal. Počilo je . . .

o

„Ti, kaj je to ‚relativno‘?“

„To je takole: Če ima šest volov v hlevu kmetska zadruga, je to relativno malo. Če je pa šest volov v nekem nogometnem moštvu, je to relativno veliko.“

o

„Gospod doktor, resnico prenesem, pa naj bo še tako grenka. Torej, povejte mi: ali bo moj mož mogoče še kdaj brisati posodo?“

o

„Povejte mi, mlada gospa, ali bi se vi lahko poročili z zoprnim in neumnim možem samo zato, ker je bogat?“

„Ali je to izpraševanje javnega mnenja ali ponudba za poroko?“

o

V krčmi.

Gospa, ki je prisledla k mizi, kjer sedi moški, ki kadi: „Gospod, ali vas bo zelo motilo, če bom med tem, ko boste vi kadili, jedla?“

„Ne, gospa! Upam, da bom kljub temu glasbo še vedno lahko slišal.“

o

Dva Škota sedita v zdravnikovi čakalnici.

Neka gospa vpraša prvega: „Kaj vam je?“

„En peni sem požrl.“

Potem vpraša drugega: „Kaj pa vam manjka?“

„Tisti peni.“

o

Šef uslužbencu: „Vem, da se ob plači, ki vam jo dajem, ne morete poročiti, a nekoč mi boste za to hvaležni.“

o

„No, draga, kaj čutiš sedaj, ko sem ob tebi?“

„Duh po česnu.“

o

Eni imajo delavski razred v srcu, drugi na vesti.

Če bomo tako nadaljevali, se bomo daleč vrnili.

Nekdo pred garažo modruje sam pri sebi: „Kaj naj storim? Ključ od garaže je ostal v stanovanju, ključ od stanovanja je v avtu, avto je pa v garaži.“

o

Pri trčenju dveh taksijev v Angliji je bilo ranjenih dvaindvajset potnikov.

Vsi so bili Škoti.

o

„Natakar! V juhi sem našel vžigalnik. Ali veste, kaj to pomeni?“

„Ja, da so na svetu še poštenjaki.“

o

Možganska kap je pogosto udarec v prazno.

o

„Natakar, to vino je kalno!“

„Ni res, le kozarec je tako umazan.“

Vrednosti nam določajo ničle.

Tako, ja! Začeti je treba objavljati fotografije krivcev naše krize!

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 0729 - 88 35 64).

P. Andrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msg. dr. Janez Zdešar, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1000 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pučelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čepлак, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikanek, Thottsgatan 9 B, 21148 Malmö. (Tel. 040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).